

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: دکتری

رشته: حقوق تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی

گروه علوم انسانی

مصوبه هشتصد و شصت و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۴/۶/۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّمَّانِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی دوره دکتری رشته حقوق تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی

گروه: علوم انسانی

رشته: حقوق تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی

کمیته تخصصی: حقوق شورای تحول و ارتقای علوم انسانی

دوره: کارشناسی ارشد

شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی، در هشتصد و شصت و پنجمین جلسه مورخ ۹۴/۶/۷، با برنامه درسی دوره دکتری رشته حقوق تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی موافقت کرد.

این برنامه براساس نامه شماره ۹۴/۲۶۶۲/دش مورخ ۹۴/۲/۱۴ شورای تحول و ارتقای علوم انسانی شورای عالی انقلاب فرهنگی برای مدت دو دوره در کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی مصوب و در صورت موفقیت برنامه و عدم مشکل اشتغال برای فارغ‌التحصیلان این رشته مجوز دوره تمدید خواهد شد.

مجتهد شریعتی نداسر

نایب رئیس شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

فصل اول:

مشخصات کلی دوره دکتری

رشته: حقوق تجارت و سرمایه گذاری بین المللی

« گزارش توجیهی برای ایجاد رشته حقوق تجارت و سرمایه گذاری بین المللی... دوره ۵. دکتری... »

۱- تعریف:

تجارت و سرمایه گذاری بین المللی در هر کشور از جمله ایران به آن حوزه از معاملات و مبادلات بازرگانی و سرمایه گذاری در طرح های اقتصادی- زیر بنایی اطلاق می شود که در آنها عناصر و یا عوامل خارجی وجود دارد. یا به عبارت دیگر در ایران حد اقل یکطرف امورات این حوزه خارجی است. مسایل حقوقی این امور با توجه به خصیصه خارجی یا بین المللی بودن آن ها به حدی گسترده و تاثیر گذار است که تجارت و سرمایه گذاری بین المللی جدا از مسایل حقوقی تقریباً غیر قابل تصور است. این مسایل حقوقی در سطح و حدی از اهمیت و گستردگی است که تحصیل و آموزش آن فقط در دوره های عالی دانشگاهی مانند کارشناسی ارشد و دکتری میسر است.

۲- هدف:

- تربیت افراد صاحب نظر و اندیشمند در ابعاد حقوقی تجارت و سرمایه گذاری بین الملل
- تربیت افرادی که با آشنایی با فضای بازار کالا، صادرات و واردات، سرمایه گذاری و تسلط بر اصول حقوقی حاکم بر این بازار ها، توان نظریه پردازی در ابعاد حقوقی تجارت و سرمایه گذاری بین الملل و نیز سیاستگذاری در این حوزه ها در ایران و در عرصه جهانی را داشته باشند.
 - تربیت افراد با توانایی تنظیم و تحلیل کلان قراردادهای و عنداللزوم طرح ریزی و پیشنهاد قالب های جدید قراردادی به منظور بهره گیری در تجارت بین الملل ایران مبتنی بر استانداردهای بین المللی و برنامه های آموزشی مطرح در سطح جهانی.
 - تربیت افرادی که با تخصص عالی در مسایل حقوقی، قراردادی و مذاکرات در عرصه بین المللی بتوانند تامین کننده منافع حقوقی کشور در شکل گیری رویه های بین المللی باشند.
 - تربیت افرادی که در حوزه تجارت و سرمایه گذاری بین الملل بتوانند به عنوان حل و فصل کننده یا مدیریت کننده دعوی بین المللی عمل نمایند.
 - تربیت افرادی که با تسلط به حقوق تجارت بین الملل و مسائل مربوط به مدیریت ریسک در بازارهای جهانی تولید و مصرف، همچنین با قدرت پیش بینی آینده این مسائل، توانایی کمک و مشارکت تخصصی نظری و علمی و همچنین کارگشایی در حوزه های ذیل را داشته باشند:

○ دخالت شرکت های بین المللی یا فرا سرزمینی و شرکت های داخلی در بازار کالا و

صادرات و واردات و سرمایه گذاری.

○ دخالت سایر نقش آفرینان از قبیل: شرکت های خدماتی، پیمانکاران عمومی و مدیریت، بانک ها و موسسات مالی و همچنین شرکت های بیمه جهت پوشش بیمه و تامین مالی پروژه ها.

○ نقش موسسات بین المللی مرتبط با تجارت بین الملل و سرمایه گذاری نظیر اتاق تجارت بین الملل (ICC)، کمیسیون حقوقی تجارت بین الملل سازمان ملل متحد (UNCITRAL) و UNDP و OICD، بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، سازمان جهانی تجارت (WTO)، بلوک های اقتصادی منطقه ای نظیر: اکو، نفتا و اتحادیه اروپا در تحولات تجارت بین الملل

○ جایگاه ایران تجارت و اقتصاد بین الملل و نقش آن در توسعه پایدار کشور و ایجاد اقتصاد غیر وابسته به نفت.

○ نقش موسسات بین المللی مرتبط با تجارت بین الملل نظیر اتاق تجارت بین الملل (ICC)، کمیسیون حقوقی تجارت بین الملل سازمان ملل متحد (UNCITRAL) و OICD و UNDP، بانک جهانی و صندوق بین المللی پول، سازمان جهانی تجارت (WTO)، بلوک های اقتصادی منطقه ای نظیر: اکو، نفتا و اتحادیه اروپا در تحولات تجارت بین الملل

○ جایگاه تجارت و اقتصاد بین الملل در ایران و نقش آن در توسعه پایدار کشور و ایجاد اقتصاد غیر وابسته به نفت

۲- ضرورت و اهمیت:

انجام مذاکرات، انعقاد قراردادها و حل و فصل اختلافات در حوزه های تجارت و سرمایه گذاری بین المللی در کشور ما از نیازهای مبرم است که از سال های گذشته دچار ضعف و کمبود اساسی بوده است. با تشکیل دوره کارشناسی ارشد حقوق تجارت بین الملل در آموزش عالی ایران قدم مناسبی در جهت تعمیم و توسعه مسایل حقوقی تجارت بین الملل ایران برداشته شد. اما آن کافی نبود تا متخصصین حقوقی ایرانی در این حوزه ها در حد عالی تعلیم و آموزش دیده و در نهایت کشور از حقوقدانان توانمند بهره مند گردد. به منظور برطرف کردن این ضعف از لحاظ حقوقی - قضایی تشکیل یک دوره جامع آموزشی در سطح دکترا که در برگیرنده ابعاد اساسی موضوع باشد و مسائل مورد نیاز را در بر بگیرد و به تربیت افراد صاحب نظر و حقوقدان متخصص و مبرز بپردازد، از ضروریات غیر قابل انکار می باشد.

۳- طول دوره و شکل نظام:

طول دوره دکتری حقوق تجارت و سرمایه گذاری بین المللی سه و نیم سال مشتمل بر سه ترمینال آموزشی و چهار نیم سال پژوهشی است و نظام آموزشی به صورت واحدی می باشد که در آن ۱۲ واحد به صورت درس

های اصلی و ۱۲ واحد به صورت درس های تخصصی انتخابی در ۳ نیمسال ارائه می شود و پایان نامه (۱۸ واحد) نیز در طول چهار نیمسال بعد (مجموعاً ۳۶ واحد) ارائه می شود. درس های این دوره جنبه نظری و پژوهشی دارد. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته آموزشی کامل است. هر واحد نظری به مدت ۱۶ ساعت خواهد بود.

۴- تعداد و نوع واحدهای درسی دوره :

ردیف	عنوان	تعداد واحد	تعداد ساعات
۱	درس های اصلی	۱۲	۱۷۶
۲	درس های انتخابی گرایش "قرارداد ها و سازمان های بین المللی"	۶	۹۶
۳	درس های انتخابی گرایش "اقتصادی - مالی"	۶	۹۶
۴	درس های انتخابی گرایش "رشته های مرتبط با تجارت بین الملل"	۶	۹۶
۵	پایان نامه دکتری	۱۸	-
۶	جمع	۳۶	۴۴۸

دانشجویان از مجموع درس های انتخابی مذکور ۱۲ واحد را انتخاب خواهند نمود.
مجموعه دوس اصلی و انتخاب به صورت تفکیکی در جداول مربوط ارائه شده است.

۵- نقش و توانایی فارغ التحصیلان :

دانش آموختگان این رشته می توانند در حوزه های مختلف حقوقی بین المللی از قبیل مشاور حقوقی قراردادهای دعاوی، مذاکره کننده، داور دعاوی یا حل و فصل کننده اختلافات، مدیر اجرایی، مشاور یا سیاستگذاری موثر باشند. همچنین در کمیسیون های مجلس- شورا ها و کمیسیون های زیربند دولت- وزارت صنعت و معدن، بازرگانی و کلیه شرکت های تابعه- وزارت اقتصادی و امور دارایی - قوه قضائیه- خدمات مشاوره ای حقوقی و مالی در پروژه ها سرمایه گذاری- سازمان ها و شرکت های غیر دولتی- کلیه موسسات و سطوح آموزشی و پژوهش کشور، می تواند مفید باشد.

۶- شرایط ورود به رشته:

کلیه مقررات ورود به دوره دکتری تجارت و سرمایه گذاری بین المللی طبق آئین نامه دوره دکتری مصوب شورای عالی برنامه ریزی می باشد. دارندگان مدارک کارشناسی ارشد در کلیه رشته های حقوق به استثنای حقوق جزا و جرم شناسی، اعم از زن و مرد می توانند در این رشته در صورت برخورداری از شرایط تعیین شده شرکت نمایند.

همچنین با توجه به اهمیت زبان انگلیسی و فرانسه در متون و منابع آموزشی و پژوهشی و نیز در تدریس دوره، داوطلبان باید مدرک معتبر از یکی از آزمون های دوره های زبان انگلیسی به شرح ذیل داشته باشند، یا مدرک معتبر برای آگاهی از زبان فرانسه ارائه دهند.

TOFEEL, PAPER BASED = MIN:600;

Computer based = min: 250; Internet based = min: 100;

Ielts:min:65

ردیف	عنوان درس	ضریب
۱	حقوق مدنی ۱ و ۲ (عقود معین و غیر معین) و حقوق تجارت ۱ و ۲ (شرکت ها و رشکستگی)	۳
۲	حقوق بین الملل خصوصی (تعارض قوانین و صلاحیت بین المللی دادگاه ها) و حقوق بین الملل عمومی (مبانی - منابع و تابعان حقوق بین الملل)	۲
۳	کلیات حقوق تجارت بین الملل	۳
۴	کلیات حقوق سرمایه گذاری خارجی در ایران	۲
۵	زبان تخصصی	۲

فصل دوم :

جداول دروس

جدول شماره ۱: دروس اصلی
جدول شماره ۲: دروس اختیاری

جدول شماره ۱: دروس اصلی

ردیف کد درس سن	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		پیش نیاز تا زمان ارائه درس
			نظری	عملی	
۱	حقوق تجارت بین الملل پیشرفته	۲	۳۲	۳۲	
۲	حقوق سرمایه گذاری بین المللی (قواعد توسعه یافته)	۲	۳۲	۳۲	
۳	حقوق سازمان های بین المللی تجارت انرژی (نفت، گاز، اتم)	۲	۳۲	۳۲	
۴	قواعد و مقررات جهانی تجارت	۲	۳۲	۳۲	
۵	آشنایی مبانی قواعد و موازین فقه اسلامی در ارتباط با تجارت بین الملل	۲	۳۲	۳۲	
۶	حل و فصل اختلافات تجاری و سرمایه گذاری بین المللی (قواعد پیشرفته)	۲	۳۲	۳۲	
	جمع	۱۲	۱۹۲	۱۹۲	

ردیف کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
گرایش: قرارداد ها و سازمان های بین المللی					
۱	اصول و قواعد عمومی قرارداد ها و عرف تجارت بین الملل (بررسی تطبیقی)	۲	۲۲	۲۲	
۲	ساختار سازمان های بین المللی تجارت، سرمایه گذاری و حل و فصل اختلافات	۲	۲۲	۲۲	
۳	قانون حاکم بر تعهدات قراردادی و غیر قراردادی در تجارت بین الملل (قواعد پیشرفته)	۲	۲۲	۲۲	
۴	مجوز بهره برداری بین المللی از حقوق انحصاری (لیسانس بین المللی)	۲	۲۲	۲۲	

ردیف کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
گرایش: اقتصادی - مالی					
۱	تحلیل اقتصادی در حقوق تجارت بین الملل	۲	۲۲	۲۲	
۲	شرکت های چند ملیتی و ورشکستگی فرامرزی در تجارت و سرمایه گذاری بین المللی	۲	۲۲	۲۲	
۳	تامین مالی پروژه ها و ابعاد حقوقی آن	۲	۲۲	۲۲	
۴	حقوق بین الملل پولی	۲	۲۲	۲۲	

ردیف کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
گرایش: رشته های مرتبط با تجارت بین الملل					
۱	حقوق تجارت بین الملل و حقوق محیط زیست	۲	۲۲	۲۲	
۲	حقوق تجارت بین الملل و حقوق بشر	۲	۲۲	۲۲	
۳	حقوق مالکیت فکری تطبیقی و انتقال فناوری	۲	۲۲	۲۲	
۴	نظام های تجاری و اقتصادی منطقه ای	۲	۲۲	۲۲	

• دانشجویان موظفند در حوزه گرایش های تخصصی خود ۲۰ واحد رساله اخذ کنند.

فصل سوم :

شناسنامه و سرفصل

دروس دوره دکتری

رشته حقوق تجارت و سرمایه گذاری بین المللی

عنوان درس: حقوق تجارت بین الملل پیشرفته

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس :

بازار تجارت بین المللی در حال توسعه و فزونی است و در دهه های اخیر پیشرفتهای قابل ملاحظه ای داشته است. این گسترش ناگزیر پدید آورنده جرائم و بزهکاری هایی است که می توان آنها را موانع و محدودیتهای توسعه در این حوزه ها تلقی نمود. به عبارت دیگر امروزه حوزه های گوناگون تجارت بین المللی متأثر از اعمال مجرمانه و بزهکاران می باشد. از آن جهت که وجود جرائم و بخصوص رواج آنها همانطور که بیان گردید می تواند بازدارنده و مانع پیشرفت و توسعه تجارت و سرمایه گذاری در سطح بین المللی شود. هدف از طرح این درس آن است که بارزترین اقسام فعالیت مجرمانه در بستر و زمینه تجارت و سرمایه گذاری بین المللی که توجه جامعه بین المللی را با عنوان فساد در عملیات تجاری نیز به سوی خود جلب کرده است، یکجا مطالعه گردد. لذا در این درس بعد از تبیین کلیات پیشرفتهای قابل ملاحظه در تجارت بین الملل به مواردی از قبیل موارد زیر که آثار مخرب بر آن دارند و مانع آن محسوب می شوند مورد بحث و بررسی قرار خواهند گرفت:

- ۱- فساد در قراردادهای مخصوص قراردادهای بین المللی، و آثار آن بر قرار داد، قابل داوری بودن فساد، و اثر فساد در قرارداد اصلی بر نواقض داوری مندرج در آن قرارداد، تبیین و بررسی خواهد شد.
- ۲- استفاده نامشروع و ناروا از اسناد تجاری که همانند تمام اسناد مثبت دیگر، ممکن است در خدمت تحقق مقاصد مجرمانه قرار گیرند، مطالعه خواهند شد.
- ۳- سوء استفاده و عملیات تقلبانه و کلاهبرداری در اسناد مربوط به حمل و نقل کالا (اعم از بارنامه، راه نامه، یادداشت محموله، بیمه نامه یا گواهی بیمه، صورت حساب تجاری، گواهی مبدأ و غیره) که واجد آثار حقوقی متعدد و گوناگونی در بازرگانی بین المللی می باشند، از جمله آن که در بسیاری موارد به اتکای آنها مجوزی دولتی صادر می شود، یا معامله ای منعقد می گردد، یا پرداختی صورت می پذیرد، بحث و بررسی خواهد شد.
- ۴- طرق گوناگون استفاده ناهنجار یا مجرمانه از اسناد حمل به معنای عام کلمه و نیز اعمال نامشروع یا مجرمانه دیگری که به نحوی از انحاء استفاده از اسناد حمل در آنها مداخلت دارد، مطالعه خواهد شد.
- ۵- موارد فوق و جرایم دیگری که مرتبط با تجارت بین الملل می باشند در سیستم حقوقی ایران مورد کنکاش قرار خواهند گرفت.

سرفصل ها:

- ۱- کلیات پیشرفت‌ها و توسعه تجارت بین الملل
- ۲- فساد در قراردادهای بین المللی بویژه قراردادهای دولتی
- ۳- وضعیت حقوقی قراردادهای تجاری بین المللی با رشوه، تبانی، تقلب، خیانت، کلاهبرداری و سایر جرائم
- ۴- قابل داوری بودن مسائل فساد و اثر فساد در قرارداد اصلی بر موافقتنامه داوری مندرج در آن قرارداد
- ۵- جرم اخذ رشوه و سایر مفسدات مالی مقامات دولتی (Corruption) در تجارت بین المللی
- ۶- پولشویی با سرپوش تجارت و اقسام مختلف آن (Trade-Based Money Laundering)
- ۷- کلاهبرداری با تقلب در بازارهای سرمایه (Stock Exchange Fraud)
- ۸- معاملات اوراق بهادار یا استفاده از اطلاعات پنهانی (Insider Trading)
- ۹- جرایم ارتكابی در فعالیت صادرات و واردات کالا و خدمات
- ۱۰- جرم فرار مالیاتی در ارتباط با تجارت بین الملل؛
- ۱۱- جرایم علیه اموال و مالکیت فکری مرتبط با تجارت بین الملل
- ۱۲- تقلب یا کلاهبرداری در معاملات اعتبارات اسنادی (Fraud in Letters of Credit Transactions)
- ۱۳- تقلب یا کلاهبرداری بیمه ای (Insurance Fraud)
- ۱۴- تقلب یا کلاهبرداری دریایی (Maritime Fraud)
- ۱۵- استفاده نامشروع یا مجرمانه از اسناد حمل
- ۱۶- سایر جرایم مرتبط با تجارت بین الملل
- ۱۷- اعمال تحریم های تجاری-اقتصادی چند جانبه توسط سازمان ملل متحد و یک جانبه توسط کشورهای صاحب قدرت
- ۱۸- تطبیق کلیه موارد فوق در سیستم حقوقی ایران .

منابع درسی:

- 1- OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions (1997)
- 2- United Nations Convention Against Corruption , UNCITRAL (General Assembly Resolution 58/4 of 31 October 2002
- 3- Sayed, Abdulhay, Corruption in International Trade and Commercial Arbitration, kluwer law International, 2004, ISBN: 9789041122360.
- 4- Blois, Alexis, Contracts and Corruption Kickbacks and Claimants, 2008 Int'l Bus. L.J. 459 (2008);
- 5- Bornstein, Ronald E., Dugger, N. Elaine, International Regulation of Insider Trading, 1987 Colum. Bus. L. Rev. 375 1987

- 6- Carr, Indira, Outhwaite, Opi, Corruption and Business Integrity Law, Policy and Company Practices, 6 Manchester J. Int'l Econ. L. 16 (2009)
- 7- Draetta, Ugo, The European Union and the Fight against Corruption in International Trade, 1995 Int'l Bus. L.J. 699 (1995)
- 8- Fox, William, Adjudicating Bribery and Corruption Issues in International Commercial Arbitration, 27 J. Energy & Nat. Resources L. 487 (2009)
- 9- Katz, Karen, Here Comes the Bribe Canada's Efforts to Combat Corruption in International Business, 69 Advocate (Vancouver) 501 (2011)
- 10- McSkimming, Samuel, Trade-Based Money Laundering Responding to an Emerging Threat, 15 Deakin L. Rev. 37 (2010)
- 11- Parisi, Nicoletta, Rinoldi, Dino, Recent Evolutions in the Fight against Corruption in International Trade Law, 2004 Int'l Bus. L.J. 345 (2004)
- 12- Pierros, Philippe, Hudson, Christian, The Hard Graft of Tackling Corruption in International Business Transactions, 32 J. World Trade 77 (1998)
- 13- Pierros, Philippe, Pellan, Marie-Isabelle, Building a Shield against Corruption in International Business Transactions More than Good Will, 10 Eur. Bus. L. Rev. 218 (1999)
- 14- Robinson, Misty, Global Approach to Anti-Bribery and Corruption, an Overview Much Done, but a Lot More to Do, 37 T. Marshall L. Rev. 303 2011-2012
- 15- Sibanda, Omphemetse, The South African Corruption Law and Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions: A Comparative Analysis, 18 S. Afr. J. Crim. Just. 1 (2005)
- 16- Spahn, Elizabeth K., Local Law Provisions under the OECD Anti-Bribery Convention, 39 Syracuse J. Int'l L. & Com. 249 2011-2012
- 17- United Nations, General Assembly Resolution 51191 Containing UN Declaration Against Corruption and Bribery in International Commercial Transactions, 9 Afr. J. Int'l & Comp. L. 685 (1997)
- 18- Wallace-Bruce, Nii Lante, Corruption and Competitiveness in Global Business - The Dawn of a New Era, 24 Melb. U. L. Rev. 349 (2000)
- 19- Yackee, Jason Webb, Investment Treaties and Investor Corruption: An Emerging Defense for Host States, 52 Va. J. Int'l L. 723 (2011-2012)
- 20- Andrews, Mary D., Standby Letters of Credit Recent Limitations on the Fraud in the Transaction Defense, 35 Wayne L. Rev. 119 (1988-1989)
- 21- Balick, Sanford E., Weapons in the War against Maritime Fraud, 18 J. Mar. L. & Com. 411 (1987)
- 22- Bauer, R. Glenn, A Short History of Maritime Fraud, 12 Tul. Mar. L.J. 11 (1987)
- 23- Brandon, Michael, Current Activities of UNCTAD - Intergovernmental Group to Consider Means of Combating all Aspects of Maritime Fraud Including Piracy, 12 Int'l Bus. Law. 233 (1984)
- 24- Buckley, Ross P., Gao, Xiang, Development of the Fraud Rule in Letter of Credit Law The Journey So Far and the Road Ahead, 23 U. Pa. J. Int'l Econ. L. 663 (2002)

- 25- Davidson, Alan, Fraud; the Prime Exception to the Autonomy Principle in Letters of Credit, 8 Int'l. Trade & Bus. L. Ann. 23 (2003)
- 26- Gao, Xiang, The Fraud Rule in Law of Letters of Credit in the P.R.C., 41 Int'l Law. 1067 (2007)
- 27- Gao, Xiang, The Identity of the Fraudulent Party under the Fraud Rule in the Law of Letters of Credit, 24 U.N.S.W.L.J. 119 (2001)
- 28- Lannan, Kate, UNCITRAL Colloquium on International Commercial Fraud on Ongoing Work, 10 Unif. L. Rev. 838 (2005)
- 29- Leacock, Stephen J., Fraud in the International Transaction Enjoining Payment of Letters of Credit in International Transactions, 17 Vand. J. Transant'l L. 885 (1984)
- 30- Martin-Nagle, Renee, Injunctions of Letters of Credit Judicial Insurance against Fraud, 3 J.L. & Com. 305 (1983)
- 31- Mautner, Menachem, Letter-of-Credit Fraud Total Failure of Consideration, Substantial Performance and the Negotiable Instrument Analogy, 18 Law & Pol'y Int'l Bus. 579 (1986)
- 32- McSkimming, Samuel, Trade-Based Money Laundering Responding to an Emerging Threat, 15 Deakin L. Rev. 37 (2010)
- 33- Ryan, Reade H. Jr., Who Should Be Immune from the Fraud in the Transaction Defense in a Letter of Credit Transaction, 56 Brook. L. Rev. 119 (1990-1991)
- 34- Stoufflet, Jean, Fraud in Documentary Credit, Letter of Credit and Demand Guaranty, 106 Dick. L. Rev. 21 (2001-2002)
- 35- Walsh, Joseph A. II, Documentary Maritime Fraud Redefining the Standard, 6 Ariz. J. Int'l & Comp. L. 223 (1989)
- 36- Xiang, Gao, Buckley, Ross P., A Comparative Analysis of the Standard of Fraud Required under the Fraud Rule in Letter of Credit Law, 13 Duke J. Comp. & Int'l L. 293 (2003)

۳۷- نیک یخت، حمید رضا، ماشالله بنا نیاسری، قابلیت معامله اعتبار در حقوق اعتبارات اسنادی: مطالعه ای در مفهوم، شرایط،

آثار، و ماهیت حقوقی «معامله» اعتبار، مجله تحقیقات حقوقی، ۱۳۹۰، ویژه نامه شماره ۵، ص ۳۶۷

اهداف درس:

موضوع سرمایه گذاری خارجی با بین المللی یکی از نیازمندیهای عمده کشورها چه کشور سرمایه پذیر یا کشور سرمایه فرست می باشد، قسمت قابل توجهی از اقتصاد و توسعه یک کشور به این موضوع وابسته می باشد و لذا همین باعث شده است که کشورها با یکدیگر وارد معاهدات سرمایه گذاری دو جانبه شوند تا نگرانیهای طرفین سرمایه گذاری تا حدودی (زیاد) برطرف شود. عمده رفع نگرانی از طریق قواعد حقوقی می باشد که قسمتی از آنها مستی و قسمتی هم جدید و پدیدار شده سالهای ته چندان دور گذشته از رویه های قراردادی با معاهداتی و رویه های تشکیل شده از تصمیمات مراجع بین المللی یا ملی حل اختلافات در سرمایه گذاری خارجی می باشد. در این درس هدف آن است که دانشجویان با این قواعد آشنا شوند تا در انعقاد قراردادها و معاهدات و در حل و فصل اختلافات مربوط به سرمایه گذاری خارجی ایران و در سطح بین الملل از کاربرد و کارکرد آنها آگاه باشند.

سرفصل ها:

- ۱- مفهوم سرمایه و سرمایه گذار در حقوق بین الملل سرمایه گذاری
در معاهدات دو جانبه یا چند جانبه سرمایه گذاری که بین دولتها منعقد می گردد تعهد دولتهای متعاقد آن است که از اتباع یک کشور متعاقد حمایت و تشویق بعمل آید تا در کشور متعاقد دیگر سرمایه گذاری نماید. سؤال این است که سرمایه و سرمایه گذاری که موضوع تعهدات این دولتها می باشد چیست؟ پاسخ به این سؤال بخصوص در رفع اختلاف بین سرمایه گذار با دولت میزبان سرمایه در اینکه آیا سرمایه و سرمایه گذاری مورد بحث در قلمرو معاهدات دو جانبه یا چند جانبه قرار میگیرد مؤثر و تعیین کننده خواهد بود.
- ۲- منافع عمومی دولت میزبان در حقوق سرمایه گذار خارجی. در این موضوع، منافع عمومی دولت میزبان، حدود و صور و چگونگی پیش بینی آن در توافق سرمایه گذاری خارجی، و چگونگی درج شرط استثنای منافع عمومی در توافقات سرمایه گذاری خارجی، مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.
- ۳- شرط وجه التزام در معاهدات سرمایه گذاری دو جانبه
- ۴- شرط مصادره یا ملی کردن اموال سرمایه گذار توسط دولت میزبان و پرداخت خسارت ناشی از مصادره یا ملی کردن به سرمایه گذار، نوع مصادره و نوع و مقدار خسارت
- ۵- دکترین انتظار مشروع در حقوق بین الملل سرمایه گذاری
- ۶- روشهای حل و فصل اختلافات سرمایه گذاری خارجی و رسیدگی های موازی بین روشهای قراردادی و معاهده ای.
مراجع و روشهای رسیدگی به اختلافات سرمایه گذاری چه هستند و در صورت تعارض صلاحیت این مراجع که معمولاً ناشی از روشهای مختلف پیش بینی شده در معاهده سرمایه گذاری یا قرارداد سرمایه گذاری می باشد، راه حل چیست و کدام یک از مرجع موازی صلاحیت رسیدگی به اختلاف را خواهند داشت.

۷- شرط التزام (فراگیر) در معاهدات دو جانبه سرمایه گذاری و اثر آن در مسئولیت بین المللی دولتهای متعاقد.
معمولاً در معاهدات دو جانبه سرمایه گذاری شرطی قید میشود که به موجب آن دولتهای متعاقد کلیه تعهداتی که در برابر سرمایه گذاران دولت طرف دیگر پذیرفته اند در واقع تضمین می کنند. گفته می شود این شرط باعث می شود که تعهدات دولت سرمایه پذیر در قرارداد سرمایه گذاری با نیعة دولت متعاقد دیگر به تعهدات بین المللی آن دولت تبدیل می شود. در این درس، این شرط در معاهدات سرمایه گذاری دو جانبه ایران و رویة داوری بین المللی مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

۸- تطبیق کلیة موارد فوق در سیستم حقوقی ایران.

منابع:

- 1-Newcombe, Andrew, Paradell, Lluís, Law and Practice of Investment Treaties Standards of Treatment, Kluwer Law International, Hague / 2009
- 2- Salacuse, Jeswald W., The Law of Investment Treaties, Oxford University Press, 2009
- 3- OECD, 'Essential Security Interests under International Investment Law' (OECD Publishing, Paris 2007)99 at: www.oecd.org
- 4- OECD, 'Security - Related Terms in International Investment Law and in National Security Strategies', (2009), www.oecd.org
- 5- R Dolzer and C Schreuer, Principles of International Investment Law (Oxford University Press, 2008)
- 6- LE Peterson, Human Rights and Bilateral Investment Treaties: Mapping the Role of Human Rights Law within Investor-State Arbitration (Rights & Democracy, Montreal 2009)
- 7- UNCTAD, The Protection of National Security in International Investment Agreements (UN, New York and Geneva 2009)
- 8- Schill, W. Stephan, The Multilateralization of International Investment Law, Cambridge University Press, 2009
- 9- M. Sornarajah, M., The International Law on Foreign Investment, 3rd ed., Cambridge University Press, 2010
- 10-Anthony C. Sinclair, The Origin of Umbrella Clause in International Law of Investment Protection, 20 Arbitration International, 2004, p.411.
- 11- Interpretation of Umbrella Clause in Investment Agreements, OECD Working Paper On International Investment, October 2006

۱۲- پیران، حسین، شرط التزام در معاهدات دو جانبه سرمایه گذاری، مجله حقوقی بین المللی، ۱۳۸۸، شماره ۴۰، ص. ۲۵۹.

۱۳- پیران، حسین، مسائل حقوقی سرمایه گذاری بین المللی، گنج دانش، ۱۳۸۹.

۱۴- نیک بخت، حمید رضا، نگین انصاری، حفظ منافع اساسی دولت میزبان در توافقات سرمایه گذاری بین المللی، مجله تحقیقات حقوقی،

۱۳۹۰، شماره ۵۶، ص ۴۱.

عنوان درس: حقوق سازمان های بین المللی تجارت انرژی (نفت، گاز، برق و اتم)

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

در این درس در نظر است که معاهدات و سازمان های بین المللی که در امر انرژی تشکیل گردیده چه ایران عضو آنها باشد یا نباشد شناسایی و ساختار آنها معرفی گردد و همچنین قواعد حقوقی آنها در ارتباط با تجارت بین المللی انرژی مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد. در این درس حقوقی و تعهدات دولتهای عضو و چگونگی تجارت انرژی مربوطه تحلیل خواهد شد، و لذا در معاهدات یا سازمانهایی که ایران عضو نمی باشد بررسی ها به دانشجویان خواهد آموخت عضویت ایران در آنها چه مزایا یا معایبی دارد. در این درس قسمت زیادی از مباحث یک ترم تحصیلی تمرکز بر معاهده منشور انرژی خواهد داشت از این جهت که هدف از انعقاد این معاهد ایجاد بازار امن انرژی (در کلیه عوامل تولید انرژی (نفت، گاز، برق و اتم)) و تضمین تأمین دائمی آن می باشد، و ایران عضو ناظر این معاهده است.

سرفصل ها:

- ۱- بررسی اصول و کلیات حقوقی آبک (نفت و گاز)
- ۲- بررسی اصول و کلیات حقوقی آزاتس بین المللی انرژی اتمی
- ۳- بررسی اصول و کلیات حقوقی سازمان تجارت جهانی (مباحث مربوط به تجارت انرژی)
- ۴- بررسی اصول و کلیات حقوقی سازمانها یا معاهدات دیگر مرتبط با انرژی
- ۵- بررسی اصول و کلیات حقوقی معاهده منشور انرژی: معاهده منشور انرژی در سال ۱۹۹۸ در لیسیون منعقد گردید. اکنون بیش از ۵۰ کشور از جمله کشورهای اروپایی و روسیه، عضو اصلی، و کشورهای چین و ایران نیز عضو ناظر این معاهده هستند. تحلیل امنیت انرژی در معاهده منشور انرژی از دیدگاه حقوقی موضوعی است که در این درس بدان پرداخته خواهد شد. در این موضوع مسایلی از قبیل موارد زیر بررسی و مطالعه خواهد شد:
الف - برخی از اقدامات مهم و تدابیر حقوقی بین المللی که در کشورهای مصرف کننده و وارد کننده انرژی، مانند اتحادیه اروپا انجام شده است.
ب- خطرهای مرتبط با انرژی و امنیت انرژی تحت مقررات سرمایه گذاری معاهده منشور انرژی.
ج - قواعد سازمان تجارت جهانی و سرمایه گذاری تحت معاهده منشور انرژی
د- رژیم تجارت و سرمایه گذاری در معاهده منشور انرژی
ه - امکان ترانزیت انرژی از محل تولید یا استخراج به سوی بازار هدف یا مصرف - بررسی پروتکل ترانزیت الحاقی به معاهده

- 1- The Energy Charter Treaty : The Reader's Guide, at: [Http://www.encharter.org](http://www.encharter.org)
 - 2- J Dore, "The Negotiating History of Energy Charter Treaty" in T. Walde and K Chiristie (eds), Energy Charter Treaty: Selected Topics (Dordrecht, Kluwer Law International, 1996
 - 3- Donal N Zillman, Energy Security, Managing Risk in a Dynamic Regulatory Environment, Oxford University Press, 2004
 - 4- Zarilli, International Trade in Energy Services and the Developing Countries, in Energy and Environmental Services : Negotiating Objective and Development priorities (Geneva, UNCTAD, 2002)
 - 5- UNCTAD, Trade Agreements, Petroleum and Energy Policies (New York, UN, 2000)
 - 1- MG Desta, The Organisation of Petroleum Exporting Counties, the World Trade Organisation, and Regional Trade Agreements, (2003) 37 Journal of World Trade.
 - 2- J Bielecki and LK Ervik, Environment-Related Restrictions to Electricity Trade, (2003) 21 Journal of Energy and Natural Resources
 - 3- H Abdallah, Oil Export under GATT and the WTO, (2005) 29 OPEC Review 267 at 276
 - 4- DR Bohi and M Russell, Limiting Oil Imports: An Economic History and Analysis (Baltimore, The Johns Hopkins University press, 1978).
 - 5- International Energy Outlook 2006, (Washington, Energy Information Administration Consumption 2006).
 - 6- J Bielecki and MG Desta, Electricity Trade in Europe: Review of Economic and Regulatory Challenges (The Hague, Kluwer Law International, 2004)
- AEL Tucker, The Energy Charter Treaty and Compulsory International State/Investor Arbitration, (1998) 11 Leiden Journal of International Law
- AFM Maniruzzaman, The New Generation of Energy and Natural Resource Development Atzreements: Some Reflections, (1993) 11 Journal of Energy and Natural Resources.
- ECS Report on Trade in Energy: WTO Rules Applying under the Energy Charter Treaty (Brussels, Energy Charter Secretariat, 2001)
- International Energy Agency, World Energy Outlook, no 3, March 2002 (Paris, TEA, 2000).
- KP Waem, Transit Provisions of the Energy Charter Treaty and the Energy Charter Protocol on Transit, (2002) 20 Journal of Energy and Natural Resources 172.
- M Efremova, Dispute Settlement under Energy Charter Treaty (Geneva, Graduate Institute of Geneva, 2000).
- MT Burr, The Geopolitical Risk of LNG, (May 2006) 4 Oil, Gas and Energy Intelligence, issue 1.
- OECD, Environmentally-Related Taxes in OECD Countries: Issues and Strategies (Paris, OECD 2001)
- PJ Slot, The Impact of Liberalization on Long-Term Energy Contracts, (2000) 1 Journal of Network Industries 287.
- Report of the Energy Charter Treaty, Applicable Trade Provisions of the Energy Charter Treaty (Brussels, Energy Charter Secretariat, 2003).
- R Zedalis, A Theory of the GATT "like" Product Common Language Cases, (1994) 27 Vanderbilt Journal of Trans-national Law 33

TI Shtilkind, Energy Charter Treaty: A Critical Russia Perspective, (March 2005) 3 Oil, Gas & Energy Law Intelligence, issue 1.

T Newendrop and X Wang, LNG Boom: Middle East and Africa: New LNG Trade, Issues and Impacts, (May 2006) 4 Oil, Gas and Energy Intelligence, Issue 1.

T Walde and S Dow, 'Treaties and Regulatory Risk in Infrastructure Investment: the effectiveness of international law disciplines versus sanctions by global markets in reducing the political and regulatory risk for private infrastructure investment' (2000) 34 Journal of World Trade.

Nuclear Atomic Energy:

Reyners, Patrick, A new world governance for nuclear safety after Fukushima?, International Journal of Nuclear Law, Volume 4, Number 1, February 2013 , pp. 63-77(15)

Kueny, Laurent Paul, Environmental radiological protection and nuclear law: from the protection of humans to the protection of the environment per se?, International Journal of Nuclear Law, Volume 3, Number 3, May 2011 , pp. 198-215(18)

Ibrahim Said Ibrahim, Contributions of an International Nuclear Court to the nuclear non-proliferation and disarmament system, Int. J. of Nuclear Law, 2011 Vol.3, No.3, pp.155 – 162

Nathalie Horbach and Pieter Bekker, The Concept of Sovereignty within Nuclear Energy Law in State, Sovereignty, and International Governance, Oxford University Press, 2002

A; Repka, David A.; Smith, Tyson R., Dose of History: Nuclear Energy Cases That Shaped Environmental Law, 25 Nat. Resources & Env't 28 (2010-2011)

Helen Cook, The Law of Nuclear Energy, Sweet & Maxwell 2013

Mohamed M. Elbaradei, Edwin I. Nwogugu, John M. Rames, THE INTERNATIONAL LAW OF NUCLEAR ENERGY, BASIC DOCUMENTS, MARTINUS NIJHOFF PUBLISHERS 1993

F. Nocera, The Legal Regime of Nuclear Energy: A Comprehensive Guide to International and European Union Law, Intersentia 2006

عنوان درس: آشنایی مبانی قواعد و موازین فقه اسلامی در ارتباط با تجارت بین الملل

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

در کسب و کار و تجارت، اصول و مقررات خاص در شریعت اسلامی وجود دارد. این اصول و مقررات الزاماً در بین مسلمانان باید رعایت شوند، اما ممکن است رعایت آن‌ها بین مسلمانان و غیر مسلمانان یا الزامی نباشد یا رعایت آنها متفاوت باشد. در تجارت بین الملل که بیشتر بین مسلمانان یا کشورهای اسلامی و غیر مسلمانان از کشورهای غیر اسلامی می باشد، ضرورت دارد بررسی و مطالعه شود که اصول فقهی (اسلامی) تجارت چه بوده و چگونه و چرا باید رعایت شوند. بنابر این در این دوره توجه و تأکید بر مبانی اصول و مقررات خواهد بود بخصوص در مواردی که رعایت آنها بین مسلمانان با رعایت آنها بین مسلمانان و غیر مسلمانان متفاوت است.

سرفصل دروس:

- ۱- شرایط خرید و فروش (معامله) - صادرات و واردات - با کفار (غیرمسلمان).
- ۲- مشروع بودن جهت معامله
- ۳- خرید و فروش محرّمات (مکاسب محرّمه)، عین نجس، آلوده به نجاست، جزء نجس (مانند اجزاء در پوشاک، مواد غذایی و دارویی)، وسایل یا آلات حرام، بین مسلمانان و با غیر مسلمانان.
- ۴- بهره در معاملات، یا بهره در احکام و آرای دعاوی تجاری بین المللی، بین مسلمانان و غیر مسلمانان
- ۵- قضاوت یا داوری غیر مسلمان (زن یا مرد کافر) در دعاوی تجاری، بین مسلمانان و بین مسلمانان و غیر مسلمان (ایرانی و خارجی).
- ۶- مرور زمان در دعاوی مدنی - تجاری بین مسلمانان و مسلمانان و غیر مسلمانان.
- ۷- اخذ کمک تجاری (پولی (وام)، مالی، تسلیحاتی) مسلمانان از غیر مسلمانان (کشور یا دولت مسلمانان از کشور یا دولت غیر مسلمانان) و عکس آن.
- ۸- پرداخت خسارت یا تاوان و غرامت و انواع آن در تجارت (مانند خسارت در صورت تقصیر، خسارت تاخیر تادیه، خسارت عدم النفع....)
- ۹- اصل رکون و اصل منع سبیل و اصول دیگر
- ۱۰- اصول بانکداری یا مالیه اسلامی

منابع:

۱. علامه حلی، تذکره الفقهاء، موسسه آل البيت لاحیاء التراث، ۱۴۱۴، ج ۵
۲. المحقق الکرکی، جامع المقاصد، ج ۷، الطبعة الاولى، ۱۴۱۰، موسسه آل البيت
۳. السيد محمد باقر الصدر، اقتصادنا، دارالتعارف المطبوعات، سوريا، الطبعة العشرون ۱۹۸۷
۴. الشيخ محمد حسن نجفی، جواهر الکلام، دارالکتب الاسلامیه، الطبعة الثالثة ۱۳۶۷ش، ج ۳۸

5. شيخ طومس ، المبسوط في فقه الاماميه، ج 3، تهران ، المكتبه المرتضويه، 1363
6. حر عاملي ، الوسائل ، جلد 12، التجاره، موسسه آل البيت ، قم ، 1409 هـ ق
7. مختصر النافع، محقق حلي، ، تهران ، مكتبه الاسلاميه الكبرى، 1402 هـ ق
8. بن علي العاملي، زين الدين (شهيد ثاني)، مسالك الأفهام، ج 1، ج اول، قم ، موسسه المعارف الاسلاميه، 1413 هـ ق
9. نجفي، محمد حسن، جواهر الكلام، ج 16، بيروت، دار احياء التراث العربي، 1412 هـ ق
10. خميني ، روح الله، تحرير الوسيله، ج 1، كتاب المكاسب و المتاجر، بيروت، دارالانوار، 1403
11. الموسوي الخوئي، سيد ابوالقاسم ، مستند العروه الوثقى، ج 5، قم ، لطفی، 1364
12. محقق همداني، آغا رضا، مصباح الفقيه، ج 14، چاپ اول، قم ، موسسه النشر الاسلامی، 1416 هـ ق.
13. تراقي، احمد بن محمد مهدي، مستند الشيعة في احكام الشريعه، ج 10، سناره، قم چاپ اول، 417 هـ ق
14. نمازی، عبدالنبي، مصباح الشريعه في شرح تحرير الوسيله، اسماعيليان، قم، 1414 هـ ق
15. محمد بن يعقوب الفيروز آبادي، مجد الدين، القاموس المحيط، ج 4، بيروت، دارالجيل
16. الجوهری، اسماعيل بن حماد، الصحاح ، چاپ چهارم، بيروت، بی جا، 1410 هـ ق
17. حلي، ابن ادریس، السرائر، موسسه نشر اسلامي، ج 2، 1420 هـ ق
18. خوانساری، شيخ موسى؛ متبه الطالب، چاپ سنگی در دو جلد، جلد نخست، چاپخانه حیدری، تهران
19. دادگر، يداله، ماليه عمومي و اقتصاد دولت، انتشارات نور علم، دانشگاه تربيت مدرس، پژوهشکده اقتصاد، 1386
20. دادگر، يداله، نگرشی بر اقتصاد اسلامي: معرفتها، ارزشها و روشها، دانشگاه تربيت مدرس، پژوهشکده اقتصاد، 1378
- 21-Abdal-Haqq, Irshad, Model of Islamic Banking and Finance in the West, Journal of Islamic Law & Culture, Vol. 6, p. 101, 2001
- 22- Al-Bashir, Muhammad; Al-Amine, Muhammad, Istisna and Its Application in Islamic Banking, Arab Law Quarterly, Vol. 16, Part 1, 2001
- El-Carnal, Mahmoud A., Interest and the Paradox of Contemporary Islamic Law and Finance, Fordham International Law Journal, Vol. 27, p. 108, 2003-2004
- 23-Bianchi, Robert R., Revolution in Islamic Finance, Chicago Journal of International Law, Vol. 7, p. 569, 2006-2007
- 24- Balz, Kilian, Islamic Finance for European Muslims: The Diversity Management of Shari'ah-Compliant Transactions, Chicago Journal of international Law, Vol. 7, p. 551, 2006-2007

اهداف درس:

برای ساخت، اجرا و بهره برداری از طرح‌ها (پروژه‌های) مختلف زیربنایی در هر کشور، سرمایه‌گذاری گسترده‌ای از نیازهای مردم آن کشور می‌باشد. برای چنین سرمایه‌گذاری‌هایی خطرهای مختلفی از لحاظ تجاری، سیاسی و نیز حقوقی وجود دارد که می‌تواند تأمین سرمایه را با مشکل جدی مواجه نماید. از جمله طرح‌هایی که در کشور ما به وفور نیازمند تأمین مالی می‌باشند و مسایل حقوقی ویژه‌ای ایجاد کرده‌اند تأمین مالی در پروژه‌های بهروری انرژی می‌باشد. در این درس دانشجویان به خصوص با ویژگیها، ساختار قراردادها، و ریسک‌های مطرح در تأمین مالی پروژه بطور عام و در پروژه‌های بهروری انرژی آشنا خواهند شد.

سر فصل‌ها:

۱. خصوصیات اعم از مزایا و معایب تأمین مالی پروژه.
۲. مراحل و منابع تأمین مالی پروژه.
۳. خطرهای (ریسکها) ی تأمین مالی پروژه و راهکارهای کاهش آن.
۴. ساختار و چاقوب قراردادی تأمین مالی پروژه
۵. روشهای تأمین مالی در پروژه‌های بهروری انرژی.
۶. برخی از روشهای تأمین مالی پروژه‌های بهره‌وری عبارتند از سرمایه‌های با اهداف خاص، تأمین مالی از طریق وام، تأمین مالی پروژه شخص ثالث و برنامه‌های مدیریتی طرف تقاضا. سؤال این است بازگشت سرمایه در این گونه پروژه‌ها چگونه باید باشد.
۷. تطبیق کلیه موارد فوق در سیستم حقوقی ایران

منابع:

- 1- Martin, R, Financing Energy Efficiency: A Handbook for Lowa Lenders, 2007
- 2- Reddy, S. et al., Energy Efficiency and Climate Change: Conserving Power for a Sustainable Future (1st ed.), Delhi, SAGE Publication India, Pvt Ltd. , 2009
- 3- Anderson, V., Energy Efficiency Policies (First Edition) (London England: Routledge, 1993).
- 4 -Taylor, R. et al., Financing Energy Efficiency: Lessons from Brazil, China, India and beyond (Washington DC, USA: The International Bank for Reconstruction and Development/ the World Bank, 2007)
- 5 - World Enerav Outlook 2009. (Tanaka, N. et al. eds.)(Paris: Organization for Economic Co-operation and Development, IEA 2009)
- 6-Chabchoub. J., Principles of ESCO Operation, 11 Balkan Energy Solution Team 13 (November 2004)

- 7- Massarat, M., Iran's Energy Policy: Current Dilemmas and Perspective for a Sustainable Energy Policy, Vol. 1, International Journal of Environmental Science and Technology, No. 3, 233-245, (Autumn 2004)
- 8-Painuly, J., Park, H., Lee, M., Promotion Energy Efficiency Financing and ESCOs in Developing Countries: Mechanisms and Barriers, 11 Journal of Clean Production 659-665 (2003)
- 9 -Peretz, N., Growing the Energy Efficiency Market through Third Party Financing, 30 Energy L.J. 403 (2009)
- 10- Vine, E., Murakoshi, C., International ESCO Business Opportunities and Challenges: A Japanese Case Study, Energy Vol.
- 11 -Abdal-Haqq, Irshad, Model of Islamic Banking and Finance in the West, Journal of Islamic Law & Culture, Vol. 6, p. 101, 2001.
- 12-Agha, Oliver, Islamic Finance in the Gulf: A Practitioner's Perspective, Berkeley Journal of Middle Eastern & Islamic Law, Vol. 1, p. 179, 2008.
- 13-Al-Bashir, Muhammad; Al-Amine, Muhammad, Istisna and Its Application in Islamic Banking, Arab Law Quarterly, Vol. 16, Part 1, 2001
- 14-Arowolo, Oluseye, Abolition of Long-Term Contracts: The Implications and Options for Bankability in Energy Project Financing, Journal of Energy & Natural Resources Law, Vol. 24, Issue 1, February 2006.
- 15-Augustinos, Theodore P.; Stuber, Walter Douglas; Stuber, Adriana Godel; Greenbaum, Jeffrey P., International Banking and Finance, International Banking and Finance, international Lawyer, Vol. 35, p. 287, 2001.
- 16-Balz, Kilian, Islamic Finance for European Muslims: The Diversity Management of Shari'ah-Compliant Transactions, Chicago Journal of international Law, Vol. 7, p. 551, 2006-2007
- 17-Bianchi, Robert R., Revolution in Islamic Finance, Chicago Journal of International Law, Vol. 7, p. 569, 2006-2007
- 18 -Bjerre, Carl S., Project Finance, Securitization and Consensuality, Duke Journal of Comparative & International Law, Vol. 12, Issue 2, Spring 2002
- 19-Buchheit, Lee C, Law, Ethics, and International Finance, Law and Contemporary Problems, Vol. 70, p. 1, 2007
- 21- Croke, James J. Jr., Project Finance and Securitization: A Natural Hybrid, Transnational Lawyer, Vol. 18, issue 1, 2004
- 22- Cunningham, Lawrence A., Finance Theory and Accounting Fraud: Fantastic Futures versus Conservative Histories, Brooklyn Law Review, Vol. 53, p. 789, 2005-2006
- 23-Eastman, Richard A., Allocation of Risk in Construction Contracts, International Business Lawyer, Vol. 12, Issues 7 and 8, July/August 1984
- 24- El-Carnal, Mahmoud A., Interest and the Paradox of Contemporary Islamic Law and Finance, Fordham International Law Journal, Vol. 27, p. 108, 2003-2004
- 25- Faria, Jose Angelo Estrella, UNCITRAL Model Legislative Provisions on Privately Financed Infrastructure Projects - An Introductory Note, Uniform Law Review, Vol. 8, Issue 4, 2003

۲۶- برهانی، دکتر حمید. بانکداری و تامین مالی بین المللی، موسسه عالی بانکداری ایران، تهران، ۱۳۷۹

۲۷- حلی، ابن ادریس، السرائر، موسسه نشر اسلامی، ج ۲، ۱۴۲۰ هـ ق

۲۸- نحوالتساری، شیخ موسی: منه الطالب، چاپ سنگی در دو جلد، جلد نخست، چاپخانه حیدری، تهران.

۲۹- یادگر، پداله، تگوشی بر اقتصاد اسلامی، معرفتها، ارزشها و روشها، دانشگاه تربیت مدرس، پژوهشکده اقتصاد، ۱۳۷۸.

۳۰- سید مطهری، مهدی، ارزیابی طرحهای تولیدی، سرمایه گذاری و تامین مالی پروژه ها (کاربردی)، شرکت چاپ و نشر بازرگانی وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، تهران، ۱۳۸۶.

عنوان درس: حل و فصل اختلافات تجاری و سرمایه گذاری بین المللی (قواعد پیشرفته)

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

روشهای عمده موجود برای حل و فصل اختلافات تجارت بین المللی، دادگاههای ملی و داوری بین المللی می باشد، گر چه رجوع به دادگاههای ملی نسبت به رجوع به داوری بین المللی در حد و سطح پائین تر قرار داد در اختلافات تجاری بین المللی اصولاً استفاده از دادگاههای ملی چندان خوشایند طرفین مبادلات بازرگانی نبوده است، لذا رجوع به داوری تجاری بین المللی یک روشی مطلوب تر بوده و از آن استقبال شده است، اما در سالهای اخیر با توجه به اینکه داوری تجاری در ویژگیهای خاص خود از قبیل، کم هزینه بودن، سریع بودن، ماهیت توافقی داشتن، رو به افول گذاشته و در صحنه تجارت بین الملل اطراف مبادلات تجاری و دست اندرکاران این مبادلات در صدد برآمده اند تا از طرق دیگری بجای روشهای معمول دادگاهی و داوری استفاده نمایند. بدیهی است در مبادلات تجاری بین المللی، اطراف این مبادلات ترجیح می دهند هیچگاه اختلافی با یکدیگر پیدا نکنند. این تمایل در مواردی ناگزیر محقق نمی شود، اما می توان با اندیشیدن تمهیداتی این موارد را به حداقل رساند. اول آنکه، نگارش و تنظیم قراردادی جامع و کامل باشد، دوم، مدیریت صحیح و مناسب در اجرای قرارداد به کار گرفته شود و سوم آنکه، مذاکره و پاسخ به ابهامها و رفع آنها در مراحل ابتدایی پیدایش به عمل آید.

مدیران و حقوقدانان دست اندرکار قراردادهای تجارت بین المللی سعی و تلاش خود را باید بر این قرار دهند و به گونه ای تدبیر کنند که اختلاف در مراحل اولیه آن حل شود و در صورت عدم موفقیت در این مرحله، با بکارگیری طرق مختلف و مرحله به مرحله اختلاف را مدیریت کنند. عناوینی که برای روشهای مدیریت حل و فصل اختلاف خارج از دادگاه می توان برشمرد، عبارتند از:

۱- مذاکره توسط مدیریت و استفاده از مدیران و حقوقدانان درون سازمانی

۲- مذاکره توسط اشخاص متخصص

۳- اصلاح گری.

۴- میانجیگری.

۵- تطبیق موارد فوق در سیستم حقوقی ایران

در این درس برای دانشجویان که قاعدتاً به طریقه حل و فصل اختلافات از طریق داوری و دادگاههای ملی آگاه هستند، توافقی یا معایب این دو آموزش داده خواهد شد. پس از آن چگونگی برگزاری و مزایای روشهای چهارگانه بالا که به عنوان جایگزین روشهای دادگاهی و داوری رواج یافته یا در حال رایج شدن می باشد بررسی و مطالعه خواهد شد، تا آنها به عنوان اشخاصی که می توانند در حل و فصل اختلافات تجاری و سرمایه گذاری بین المللی دخالت داشته و مؤثر واقع شوند و نیز اختلافات و دعاوی که به آنها سریده می شود به بهترین صورت مدیریت کنند.

سرفصلهای درس :

- ۱- بررسی نواقص یا معایب روشهای داوری و دادگاهی حل و فصل اختلافات. بخصوص با استفاده از تجربیات داوریهای بین المللی ایران و داوری های دعاوی ایران - ایالات متحده.
- ۲- چگونگی روش مذاکره توسط مدیران درون سازمان برای حل اختلاف
- ۳- چگونگی روش مذاکره توسط متخصصین برون سازمان برای حل اختلاف
- ۴- بررسی روشهای اصلاح گری و میانجیگری برای حل و فصل اختلافات تجاری بین المللی.
- ۵- بررسی اصول و قواعد سازمانهای بین المللی مانند ICC و WIPO در مورد اصلاحگری و میانجیگری.

منابع:

- 1- Goldsmith, J. C., Ingen-Housz, A., Pointon, G. H. ADR in Business: Practice and Issues Across Countries and Cultures, Volume 1-2. Kluwer Law International, 2011.
- 2- Blake, S. A Practical Approach to Alternative Dispute Resolution. Oxford University Press, 2011.
- 3- Alternative Dispute Resolution in the Energy Sector. Association for International Arbitration, Maklu, 2009.
- 4- Fiadjoe, A. Alternative Dispute Resolution : a Developing World Perspective. Cavendish, 2004)Ponte, L. M. Alternative Dispute Resolution in Business, Thomson, 2002
- 5- Ponte, L. M. Alternative Dispute Resolution in Business, Thomson, 2002
- 6- Arbitration and Alternative Dispute Resolution: How to Settle International Business Disputes. International Trade Centre (ITC) / ITC / 2001
- 7- Nolan-Haley, J. M. Alternative Dispute Resolution in a Nutshell, 2nd ed. West, 2001
- ۸- نیک بخت، حمید رضا، داوری تجاری بین المللی «آیین داوری»، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، چاپ دوم، ۱۳۹۰
- ۹- نیک بخت، حمید رضا، شناسایی و اجرای آرای داوری ها در ایران، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۹۱
- ۱۰- نیک بخت، حمید رضا، فرهاد بیر، اعمال اصول قراردادهای تجاری بین المللی توسط دیوان داوری به عنوان قانون حاکم بر دعوا، مجله حقوقی بین المللی، ۱۳۹۱، شماره ۴۶، ص. ۳۵

عنوان درس: تحلیل اقتصادی در حقوق تجارت بین المللی

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

«جنبش حقوق و اقتصاد» که از آن با نام تحلیل اقتصادی حقوق نیز یاد می شود، به عنوان جنبشی که قوی ترین ابزارهای تحلیلی را در اختیار دانش حقوق نهاد، امروزه به تمام شاخه های علم حقوق، از حقوق خصوصی گرفته تا حقوق کیفری دامن گسترانده است. تحلیل اقتصادی که دارای دو طرز نگرش اثباتی و هنجارین است، از یک سوی به حقوقدان ثابت می کند که قواعد حقوقی موجود و مُجرا تا چه حد از منظر "کارآمدی اقتصادی"، به کارایی نزدیک اند، و از سوی دیگر به حقوقدان می آموزاند که برای اصلاح قواعد حقوقی ناکارآمد موجود و مُجرا، چه اقداماتی باید صورت گیرد. هدف از طرح این درس آن است که تکنیک ها و نظریات تحلیل اقتصادی حقوق که می توانند در کنار کارکردهای فوق، به مثابه ابزارهای حل مسأله نیز به کمک حقوقدانان تجاری بین المللی آیند، مطالعه شود.

سرفصل:

- ۱- نظریه اثباتی تجارت بین المللی
- ۲- نظریه هنجاری تجارت بین المللی
- ۳- آشنایی با مفاهیم اقتصاد خرد و کاربردهای آن در تجارت بین المللی
- ۴- آشنایی با مفاهیم اقتصاد کلان و کاربردهای آن در تجارت بین المللی
- ۵- آشنایی با مفاهیم اقتصاد بین الملل و کاربردهای آن در تجارت بین المللی
- ۶- سیاست های تجارت خارجی در کشورهای در حال توسعه و کشورهای توسعه یافته
- ۷- کاربرد نظریه های بازی ها در تحلیل اقتصادی حقوق تجارت بین المللی
- ۸- اقتصاد هزینه معامله و کاربردهای آن در حقوق تجارت بین المللی
- ۹- بنیان های اقتصادی مکتب تجارت آزاد و حذف موانع تعرفه ای و غیر تعرفه ای از سر راه تجارت بین المللی
- ۱۰- نظریه شکست های بازار و علل تجویز "مقررات گذاری" در حقوق تجارت بین المللی
- ۱۱- تحلیل اقتصادی نقش رقابت و انحصار در حقوق تجارت بین الملل
- ۱۲- تحلیل اقتصادی اثر ملاحظه جهانی شدن بر حقوق تجارت بین الملل
- ۱۳- تحلیل اقتصادی اثر فضای دیجیتال بر حقوق تجارت بین الملل
- ۱۴- بررسی جایگاه بحران های اقتصادی و پیامد آنها برای حقوق تجارت بین الملل

منابع درسی:

1. Cooter, Robert and Ulen, Thomas, Law and Economics, Addison Wesley Longman, 5th Edition, 2007
2. Georgakopoulos, Nicholas L., Principles and Methods of Law and Economics: Basic Tools for Normative Reasoning, Cambridge University Press, 2005
3. Miceli, Thomas J., The Economic Approach to Law, Second Edition, Stanford University Press, 2008
4. Shavell, Steven, Foundations of Economic Analysis of Law, Harvard University Press, 2004
5. Trebilcock, Michael, The Regulation of International Trade, 3th Edition, Routledge, 1995
- 6- Lowenfeld, A, International Economic Law, Oxford University Press, 2003
- 7-Posnor, R, Economic Analysis of Law, Boston, Little Brown, 1992

۸ - شومپتر، جوزف، تاریخ تحلیل اقتصادی، نشر مرکز، ۱۳۷۵

۹- دادگر، بدالله، اصول تحلیل اقتصادی، نشر آماده، ۱۳۹۱

۱۰- عبدلی، قهرمان، نظریه بازی ها، جهاد دانشگاهی، ۱۳۸۴

اهداف درس :

در این درس دانشجویان با نقش و کارکرد حقوقی شرکتهای چند ملیتی و حدود مسولیت آنها و مسائلی مانند ورشکستگی فرامرزی و ضوابط و اصول حقوقی و قانون حاکم بر آن ها و بر سرمایه گذاری خارجی به وسیله آنها آشنا می شوند.

سرفصل ها:

- ۱- نظام حقوق حاکم بر شرکتهای چند ملیتی و فرامرزی
- ۲- مسولیت های شرکتهای چند ملیتی و فرامرزی و ابزار کنترلی دولتهای مبدا
- ۳- تدوین استانداردهای جهانی برای رفتار با سرمایه گذاران خارجی
- ۴- ورشکستگی فرامرزی شرکتهای خارجی و چند ملیتی
- ۵- قانون نمونه ورشکستگی آنسیترال ۱۹۹۷، و عهدنامه اروپایی ورشکستگی
- ۶- تطبیق موارد فوق در سیستم حقوقی ایران

منابع:

- 1- Adams, E. S. and J. Fincke. Coordinating cross-border bankruptcy: how territorialism saves universalism. Columbia journal of European law (New York) 15:1:43-[88], winter 2008/2009.
- 2- Chan Ho, Look. Applying foreign law: realising the Model Law's potential. Journal of international banking law and regulation (London) 25:11:552-567, 2010. Examines the UNCITRAL Insolvency Model Law (1997).
- 3- Chan Ho, Look. Applying foreign law under the UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency. Butterworths journal of international banking and financial law (London) 24:11:655, 2009.
- 4- Chan Ho, Look, ed. Cross-border insolvency: a commentary on the UNCITRAL Model Law. 2nd ed. London, Globe Law and Business, 2009. 425 p.
- 5- Clift, J. Cross-border cooperation: current trends. INSOL world (London) second quarter 2010, p. 22-23.
- 6- Clift, J. Developing an international regime for transnational corporations: the importance of insolvency law to sustainable recovery and development. Transnational corporations (Geneva) 20:1:117-144, 2011.
- 7- Clift, J. International insolvency law: the UNCITRAL experience with harmonization and modernization techniques. Yearbook of private international law (The Hague) 11:405-426, 2009.
- 8- Clift, J. The UNCITRAL Model Law on Cross-Border Insolvency: an answer to insolvency issues in the framework of international trade and of international projects. In Faillite et concordat judiciaire: un droit aux contours incertains et aux interférences multiples; journées d'études, jeudi 25 avril 2002 - vendredi 26 avril 2002. Bruxelles, Bruylant, 2002. p. 81-113.

- 9- Farid, N. The fate of intellectual property assets in cross-border insolvency proceedings. *Gonzaga law review* (Spokane, Wash.) 44:1:39-80, 2009.
- 10-Fletcher, I. F. and B. Wessels. Shaping rules for cooperation in international corporate insolvency cases through dialogue. *European company law* (Leiden, The Netherlands) 7:4:149-153, 2010.
- 11-Shah, D. and J. Snead. The UNCITRAL Practice Guide on Cross-border Insolvency Cooperation: a good practice guide to cross-border insolvency agreements. *International corporate rescue* (Hertfordshire, U.K.) 7:5:325-327, 2010
- 12-Islamic Foreign Investment And Privatization Law Handbook (Word Government and Political Library) by USA International Business Publications , 2006
- 13-Middle East And Arabic Countries Foreign Investment And Privatization Law Handbook (Word Business, Investment and Government Library) by USA International Business Publications , 2006
- 14-Rudolf Dolzer and Christoph H. Schreuer, Principles of International Investment Law (Foundations of Public International Law), 2008
- 15-M . Sornarajah, The International Law on Foreign Investment, 2004
- 16- Dennis Campbell (ed), International Protection of Foreign Investment (2007) – Volume I, 2007
- 17-Daniel Johnston, Current Developments in Production Sharing Contracts and International Concerns: Retrospective Government Take- not a Perfect Statistic, 21 *Petroleum Acct & Fin Mgmt J* 101 – 108 (2002).
- 18-Derman Andrew B., Primer on Oil and Gas Host Government Contracts, 42 *Landman* 15(13) (Sept/Oct 1997)
- 19- Ernest E. Smith, From Concessions to Service Contracts, 27 *Tulsa L J* 493 – 524 (1992)
- 20- Robert Pritchard, Economic Development, Foreign Investment and the Law, (ed), Kluwer Law International & the International Bar Association, 199
- 21- Thomas Walde, International law of Foreign Investment: Towards Regulation by Multilateral Treaties, Dundee University, 2000
- 22- P. Muchilinski, Multinational Enterprises and the Law, 2nd Edition 2007, Oxford University Press.

عنوان درس: حقوق تجارت بین الملل و محیط زیست

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

سیاستهای زیست محیطی و سیاستهای تجارت بین المللی، در یکدیگر اثر متقابل دارند. هر دو موضوع علاوه بر منافع ملی به ویژه از جهت توسعه پایدار متافع جامعه بین المللی را در بر دارند. این درس دانشجویان را وارد چگونگی رابطه متقابل آزادی تجارت بین الملل و توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست خواهد کرد و سپس مبنای این دو نهاد در ارتباط با یکدیگر مطالعه خواهد شد.

سرفصلها:

- ۱- رویکرد مفهومی به تجارت بین الملل و محیط زیست.
- ۲- از تحول مکاتب تجارت آزاد تا ظهور بیش های اکولوژیک
- ۳- تعامل و تلافی تجارت با محیط زیست
- ۴- قواعد حقوقی ملی و بین المللی و ابزارهای کنترلی اقتصادی حفظ محیط زیست در تجارت بین الملل.
- ۵- آیا آزادسازی تجارت بین الملل یا کالاهای بین المللی و بازارهای سرمایه، باعث اختلال در محیط زیست و زیانهای محیط - رفاهی میشود؟
- ۶- آیا کشورهای باید قواعد قانونی زیست محیطی به نفع تولید کنندگان داخلی وضع کنند؟
- ۷- آیا کشورها باید قواعد قانونی برای محدودیت تجارت در ارتباط با محیط زیست داشته باشند.
- ۸- آیا سیاستهای زیست محیطی کشورها می تواند در خدمت اهداف تجارت محور قرار گیرد.
- ۹- بررسی قواعد حقوقی تجارت (مبادله) پس ماندهای خطرزا در ارتباط با آلوده سازی محیط زیست.
- ۱۰- الزامات که سازمان تجارت جهانی، از جمله توافقنامه های استانداردهای بهداشت (سلامتی) غذا، موانع فنی توافقنامه جنبه های تجاری حقوق مالکیت فکری (TRIPS)، در ارتباط با محیط زیست.
- ۱۱- بررسی پرونده های دعاوی که در خصوص تجارت - محیط زیست در سازمان تجارت جهانی مطرح شده اند از جمله در موضوعات "هیات های تن - دلفین The Tuna - Dolphin Panels"، پرونده "بنزین ایالات متحده The U.S. Gasoline".
- ممنوعیت بنبه تسوز فرانسوی "The French Asbestos Ban"
- میگوی لاک پستی ایالات متحده "The U.S. Shrimp-Turtle"
- ۱۲- تطبیق کلبه موارد فوق در سیستم حقوقی ایران.

- 1- Gotthard Gauci, , Oil Pollution at Sea : Civil liability and Compensation for Damages (Commercial Law), 19997
- 2- M.M. Gibson, Environmental Regulation of petroleum Spills and Waters, Wiley Series in Environmental Law, 1993
- 3- Cottier, T., Nartova, O., Bigdeli, S., International Trade Regulation and the Mitigation of Climate Change, Cambridge University Press, 2009
- 4- Francioni, F. Environment, Human Rights and International Trade, Oxford, Hart Publishing, 2001
- 5- Steinberg, R. H. (Editor), The Greening of Trade Law: International Trade Organizations and Environmental Issues. Rowman & Littlefield Publishers (February 1 5 , 2 0 0 2)
- 6- Condon, B. J., Environmental Sovereignty and the WTO: Trade Sanctions and International Law, Transnational Publishers Inc., 2006
- 7- Bernasconi-Osterwalder, N. et al., Environment and Trade: a Guide to WTO Jurisprudence, The Center for International Environmental Law. 2011
- 8- Jha, V. et al. Reconciling Environment and Trade: Lessons From Case Studies in Developing Countries. 1999
- 9- UNEP. Environment and Trade: a handbook. (2d ed.) 2005.
- 10- Wold, C. et al., Trade and the Environment: Law and policy. Carolina Academic Press. 2011
- 11- Goyal, A., The WTO and International Environmental Law: Towards Conciliation, Oxford University Press, 2006
- 12- Macmillan, F., The World Trade Organization and the Environment, Sweet & Maxwell, 2001
- 13- London, C., Commerce et Environment, 2001
- 14- Kieffer, B., L'organisation Mondiale du Commerce et L'e'volution du droit de L'environnement, 2008

۱۵- حبیبی، محمد، سلیم زاده، سیامک، حقوق تجارت بین الملل و محیط زیست، ۱۳۸۷

۱۶- رمضان قوام آبادی، محمد حسین، تجارت بین الملل و محیط زیست، ۱۳۸۹

اهداف درس:

جهانی سازی اقتصاد یا تجارت جهانی و رعایت حقوق بشر دو موضوع اساس زندگی مردم جهان می باشد. تجارت بیشتر رفاه اقتصادی در زندگی مردم را دار بر دارد و حقوق بشر منزلت و ارزش نهادن به مردم را تأمین می نماید. حقوق در هر دو حوزه از آزادیهای حمایت می کند، در توسعه تجارت جهانی و توسعه اقتصادی باید اعتدالی استانداردهای حقوق بشر نیز در نظر گرفته شود. به همین دلیل است که تحریمهای تجاری سازمان ملل در جایی برای رعایت حقوق بشر وضع میشود و درجایی تا حدی اجرای می شود که حقوق بشر را نقض نکند.

تعقیب اصول تجارت آزاد بین المللی می تواند با ایجاد فرصتهای شغلی زمینه ساز تحقق حق بشری افراد بر داشتن شغل مناسب، بهره مندی از شرایط مساعد کار، و در نتیجه کاهش فقر و بر خورداری از سطح مناسب زندگی شود. اما اعمال همین اصول می تواند به علت ابتدا بر اقتصاد رقابتی و محوریت شرکتهای چند ملیتی در تعارض با حق بهره مندی افراد از محیط زیست سالم قرار گیرد؛ با آزادی مذهب در تعارض قرار گیرد (مانند واردات تنباکو، مواد مخدر و محصولات غیر بهداشتی و زیانبار مشابه).

اعمال اصول تجارت آزاد بین المللی همچنین طرح مباحثی در مورد ارتباط میان آزادی بیان و رقابت تجاری، حق بر غذا، بهره برداری از منابع طبیعی و تجارت کشاورزی، حق بر مالکیت معنوی، حق بر خورداری از بهداشت و محدودیتهای تجارت دارو به کشورهای در حال توسعه، و نیز جایگاه وضعیت حقوق بشر در بر خورداری از نظام تعرفه های ترجیحی را بدنیاال داشته است.

به هر حال تأثیر متقابل آزاد سازی تجارت و حمایت از حقوق بشر موضوعی پیچیده است و در سالهای اخیر مسائل سخت و مشکلات حادی را ایجاد کرده است. برای مثال آیا مقررات قانونی حمایت از اموال یا مالکیت فکری می تواند به گونه ای وضع شود که حمایت دولت از حقوق بشر مانند حق غذا یا حق سلامت را نادیده بگیرد. این موضوعی است که اکنون در سازمان تجارت جهانی (WTO) مطرح می باشد. یا آیا عادلانه است که منفعت تجارت را مشروط به رعایت حقوق بشر نمود یا در سطح جهانی روابط تجاری دولتها را منوط به داشتن سابقه روشن در رعایت حقوق بشر نمود.

لذا، از اهداف این درس آن است که رابطه تجارت بین الملل و حقوق بشر. به شرح فوق بررسی و تبیین شود و پاسخ سؤالات مذکور و نظایر آن ها ارائه و آموزش داده شود.

سرفصل ها:

۱- مباحث نظری مربوط به ارتباط حقوق بشر و تجارت بین الملل، و حوزه های تداخل تجارت بین الملل با حقوق بشر.

۲- تجارت بین الملل مانع یا محرک رعایت حقوق بشر.

۳- ارتباط تجارت بین الملل به توسعه پایدار و رفاه بشر. تجزیه و تحلیل تأثیر قواعد حقوق تجارت بین الملل بر حمایت و توسعه (ارتقاء) حقوق بشر.

۴- آیا مقررات تجارت بین الملل، قواعد حقوق بشر را در بر دارد، یا مقررات تجارت بین الملل، قواعد حقوق بشر را نادیده می گیرد؟

- ۵- تداخل حقوق بشر و تجارت بین الملل در مواردی مانند: حق آزادی بیان و رقابت در حق غذا.
- ۶- تحریم های تجاری یک کشور و آثار حقوق بشری آن در کشور تحریم شده. همچنین، محدودیت های تجارت در اختلافات بین دولتها و اثر آن بر حقوق بشر مانند حق غذا و بهداشت یا سلامت، یا تجارت تنباکو و حق سلامت در عهدنامه WHO.
- ۷- نقش مثبت و منفی شرکتهای چند ملیتی یا فراملی که کنترل فراوان بر تجارت بین الملل (جهانی) دارند، در حقوق بشر در کشورهایی که فعالیت می کنند. چگونگی تنظیم فعالیت های این شرکتها با مقررات حقوقی و قانونی.
- ۸- تدابیر آمرانه ای که در یک کشور اتخاذ میشود که حقوق بشر در کشور دیگر رعایت شود.
- ۹- جایگاه حقوق بشر در مقررات سازمان تجارت جهانی و قواعد حل اختلاف آن برای اختلافات مربوط حقوق بشر.
- ۱۰- تطبیق کلیه موارد فوق در سیستم حقوقی ایران.

منابع :

1. Francioni, F. Environment, Human Rights and International Trade. Oxford, Hart Publishing, 2001
2. Hestermeyer, H. P. Human Rights and the WTO: The Case of Patents and Access to Medicines. Oxford University Press, 2007
3. Joseph, S. Kinley, D. Waincymer, J. The World Trade Organization and Human Rights: Interdisciplinary Perspectives. Edward Elgar Pub, 2009
4. Harrison, J. The human rights impact of the World Trade Organisation. Oxford, Hart Publishing, 2007
5. Macmillan, F. The World Trade Organization and the Environment. Sweet & Maxwell
6. Cottier, T "Trade and Human Rights: A Relationship to Discover" (2002) 5 Journal of International Economic Law 111.
7. Cottier, T. Pauwelyn, J. Bonanomi B. (eds) Human Rights and International Trade. Oxford University Press, 2005
8. Cassimatis, A. Human Rights Related Trade Measures under International Law: The Legality of Trade Measures Imposed in Response to Violations of Human Rights Obligations under General International Law. Martinus Nijhoff, 2007
9. Barbara A. Frey, The Legal and Ethical Responsibilities of Transnational Corporation in the Protection of International Human Rights, 6 Minn. J. Global Trade, 1997, p. 153
10. John Henry Merryman, Cultural Property, International Trade and Human Rights, 19 Cardozo Arts & Ent. L.J., 2001, p. 51
11. Sykes, Alan, "International Trade and Human Rights: An Economic Perspective", The university of Chicago, May 2003, available at:
12. http://www.law.uchicago.edu/files/files/188.aos_human-rights.pdf

عنوان درس: قانون حاکم بر تعهدات قراردادی و غیر قراردادی در تجارت بین المللی (قواعد پیشرفته)

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

امروز روابط تجاری گسترده کشورها با یکدیگر و خرید و فروش یا نقل و انتقال گسترده کالا از کشوری به کشور دیگر موضوع دعاوی قراردادی و مسئولیت مدنی در امور تجاری و مدنی یا تعهدات غیر قراردادی (خارج از قرارداد) با عنصر خارجی را ایجاد نموده است. برای حل و فصل دعاوی در موضوع مسئولیت و با تعهدات قراردادی در سیستمهای حقوقی مختلف از جمله سیستم حقوقی کشور ما، قواعد تعارض قوانین برای تعیین قانون حاکم یا قانون قابل اعمال پیش بینی شده است. اما، در خصوص مسئولیت مدنی یا تعهدات غیر قراردادی که در آن عنصر خارجی وجود دارد یا کلاً متضمن تعارض قوانین می باشد، و اصولاً در سیستمهای حقوقی پیشرفته قواعد تعارض قوانین باید وجود داشته باشد. در سیستم حقوقی کشور ما چنین قواعد مشاهده نمی شود. در این درس، در نظر است که مسائل مختلف تعارض قوانین در خصوص تعهدات قراردادی در سطح پیشرفته و در خصوص مسئولیت مدنی غیر قراردادی در سیستمهای حقوقی و اسناد بین المللی که این قواعد را پذیرفته اند، مانند اتحادیه اروپا و عهدنامه ۱۹۷۲ لاهه، مطالعه و بررسی شوند. به عنوان مقدمه ای بر شرح و بسط موارد فوق، لازم است تعارض قوانین در تعهدات قراردادی مرور شود.

سرفصل ها:

۱. بررسی مسئولیت مدنی با عنصر خارجی در موضوعات مدنی و تجاری از قبیل مسئولیت محصول، رقابت تجاری، خسارت زیست محیطی، نقض حقوق مالکیت معنوی و مذاکرات یا توافقات پیش قراردادی.
۲. عوامل ارتباط تعهدات غیر قراردادی با کشور.
۳. نقش آزادی اراده در قانون قابل اعمال بر تعهدات غیر قراردادی.
۴. نقش و اثر قواعد آمره قانونی و نظم عمومی کشورها بر قانون حاکم بر تعهدات غیر قراردادی.
۵. قواعد پیشرفته تعارض قوانین در تعهدات قراردادی یا قانون حاکم بر تعهدات قراردادی و موانع اعمال این قانون بصورت کلی.
۶. تطبیق کلیه موارد فوق در سیستم حقوقی ایران

منابع:

- 1- Regulation (EC) No. 864 /2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the law Applicable to Non- contractual Obligations (Rome II)
- 2- Regulation (EC) No. 593/2008 of the European Parliament and of the Council of 17 Jun 2008 on the Law Applicable to Contractual Obligations (Rome I) .
- 3- Stone, Peter, EU Private International Law, Harmonization of Laws, Eglar European Law Publication Ltd., UK, 2006
- 4- Kramer, Xandra E., The Rome II Regulation on the Law Applicable to Non-contractual Obligations, Netherlands International Privatrecht (NIPR) NO.4/2008.
- 5- Christian Campbell, International Product Liability (Yorkhill Law Publishing, 2nd ed., 2007)
- ۶- Andrew Dickinson, The Rome (II), The Law Applicable to Non-contractual Obligations (Oxford University Press, 1st ed. 2008)

۷. نیک بخت، حمید رضا، چگونگی تعیین قانون حاکم بر قراردادهای دولتی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۲۱-۲۲، ص ۱۸۳
۸. نیک بخت، حمید رضا، ماده ۹۶۸ قانون مدنی و ماده ۲۷ قانون دلتوری تجاری ایران (۱۳۷۶)، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۳۲-۳۱، ص ۱۲۵
۹. نیک بخت، حمید رضا، مسائل مطرح در قانون حاکم بر قرارداد، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۳۹، ص ۱۶۳
۱۰. نیک بخت، حمید رضا، تعارض قولین در قراردادها (قانون حاکم بر تعهدات قراردادی و اصل حاکمیت اراده)، مجله حقوقی، شماره ۳۲، ص ۳
۱۱. نیک بخت، حمید رضا، محدودیتهای اعمال قانون خارجی در تعارض قوانین، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۴۴، ص ۱۰۹
۱۲. نیک بخت، حمید رضا، محمد علیخانی، قانون قابل اعمال بر تعهدات غیرقراردادی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۱۳۸۹، شماره ۵۲، ص ۹
۱۳. نیک بخت، حمید رضا، علی اصغر عبیوض پور، اصل حاکمیت (آزادی) اراده به عنوان قاعده حل تعارض در تعهدات غیرقراردادی «نگاهی به نظام حقوقی اتحادیه اروپا»، مجله حقوقی بین المللی، شماره ۴۴، ص ۱۳

عنوان درس : حقوق مالکیت فکری تطبیقی و انتقال فناوری

تعداد و نوع واحد : ۲ واحد نظری

اهداف درس :

موضوع حقوق مالکیت فکری با معنوی امروزه به عنوان یکی از مسائل اساسی مالکیت و موثر در رشد اقتصادی هر کشوری مطرح می باشد و جوانب مختلفی از زندگی شخصی و اجتماعی مردم را تحت تاثیر قرار داده است . حقوق انتقال فن آوری ارتباط تنگاتنگی با حقوق مالکیت فکری دارد . برای کشورهای در حال توسعه از اهمیت زیادی در دنیای کنونی برخوردار میباشد . از طرفی با توجه به محوریت فناوری برای توسعه اقتصادی، و ضرورت کسب آن توسط کشورهای در حال توسعه به عنوان یک ابزار پیشبرد توسعه در ک صحیح از چارچوبهای حقوقی آن از اهمیت فوق العاده ای برخوردار می باشد.

این درس به دانشجویان این امکان را می دهد تا اطلاعات جامعی را در مورد اصول و مبانی حقوقی مالکیت فکری و انتقال فن آوری و رابطه انتقال فن آوری و مالکیت فکری در سطحی پیش رفته در حقوق داخلی ایران و در سطح بین الملل (عهدنامه ها و سازمانهای بین المللی مربوط) کسب کنند و به ساز و کارهای اجرای حقوق مالکیت معنوی و انتقال فن آوری آشنا شوند. در نهایت هدف از ارائه این درس، آشنایی دانشجویان با مفاهیم و عناوینی مانند سرفصل های زیر می باشد.

سرفصلها:

۱- اصول و مبانی حقوقی مالکیت فکری در حقوق داخلی ایران و حقوق بین الملل (عهدنامه ها و سازمانهای بین المللی مربوط)

۲- حقوق مالکیت صنعتی (اختراع، علامت تجاری، اسرار تجاری، نشانه ها و علائم جغرافیایی، طرح های صنعتی و غیره)

۳- حقوق مالکیت ادبی و هنری

۴- رابطه انتقال فن آوری و مالکیت فکری

۵- تعریف، مفهوم، تاریخچه انتقال فن آوری و واگذاری آن

۶- ضرورت انتقال فن آوری

۷- مزایا و معایب انتقال فن آوری

۸- بررسی نکات کلی قرارداد انتقال فن آوری، موضوع قرارداد و حدود استفاده آن

۹- تجاری سازی اموال فکری و فن آوری و بررسی نکات مالی و تجاری آن

۱۰- تطبیق کلیه موارد فوق در سیستم حقوقی ایران .

منابع:

1. John A. Alic and others. Boston, Mass., Beyond spinoff: military and commercial technologies in a changing world, Harvard Business School Press, c1992. 428 p. T15.B48 1992
2. Carter, Ashton B., and William J. Perry. New thinking and American defense technology. New York, Carnegie Commission on Science, Technology, and Government, 1990. 32 p. Pamphlet box <SciRR>
3. Robert Lawrence Kuhn,(Edi.) Commercializing defense related technology, New York, Praeger, 1984. 251 p

4. Austin-based RGK Foundation and held in the spring of 1983 in Tallahassee, Florida, (sponsor), Derived from a Seminal Conference on Commercial Application of Defense Related Research and Development, HC110.T4C64 1984
5. Gordon R. Bopp, (Edi.), Federal lab technology transfer: issues and policies, New York, Praeger, 1988. 208 p. T174.3.F43 1988 <SciRR>
6. Grissom, Fred E., and Richard L. Chapman. Mining the nation's brain trust: how to put federally funded research to work for you. Reading, Mass, Addison-Wesley Pub. Co., c1992. 194 p. T174.3.G77 1992 <SciRR>
7. Large, D., K. Belinko, and K. Kalligatsi. Building Successful Technology Commercialization Teams: Pilot Empirical Support for the Theory of Cascading Commitment, 2012
8. Science and Public Policy Program, University of Oklahoma and others, Innovation through technical and scientific information: government and industry cooperation, New York, Quorum Books, 1989. 198 p. Q180.U5I46 1989
9. National Academy of Engineering. Committee on Technology Policy Options in a Global Economy. Mastering a new role: shaping technology policy for national economic performance, Committee on Technology Policy Options in a Global Economy, National Academy of Engineering. Washington, National Academy Press, 1993. 132 p. Bibliography: p. 110-121. HD3616.U47N24 1993
10. Committee on Science, Engineering, and Public Policy, National Academy of Sciences, National Academy of Engineering, Institute of Medicine, Science, technology, and the federal government: national goals for a new era. Washington, National Academy Press, 1993. 54 p. Pamphlet Box <SciRR>
11. Edited by W. Henry Lambright and Dianne Rahm. Prepared under the auspices of the Policy Studies Organization, (Edi.), Technology and U.S. competitiveness: an institutional focus. New York, Greenwood Press, 1992. 185 p. (Contributions in economics and economic history, no. 139), Bibliography: p. 169-175. See especially "Federal Programs, institutions, and issues": p. 1-67. HC110.T4T395 1992
12. World Intellectual Property Organization (WIPO), Negotiating Technology Licensing Agreement, A Training Manual (WIPO Publication, Geneva, (2005)
13. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), Transfer of Technology (United Nations Publication, New York, 2001)
World Intellectual Property Organization (WIPO), Successful Technology Licensing (WIPO Publication, Geneva - New York, 2004)
14. میر حسینی، سید حسن، مقدمه ای بر حقوق مالکیت معنوی، نشر میزان، چاپ سوم، تابستان 1391
15. WIPO Intellectual Property Handbook (WIPO Publication, 2008 و available
At: http://www.wipo.int/export/sites/www/freepublications/en/intproperty/489/wipo_pub_489.pdf

۱۶. امامی، اسد... حقوق مالکیت صنعتی، نشر میزان، چاپ اول، ۱۳۹۰

۱۷. میر حسینی، سید حسن، فرهنگ حقوقی مالکیت معنوی، جلد اول، نشر میزان، چاپ دوم، ۱۳۹۱

۱۸. زرکلام، ستار، حقوق مالکیت ادبی و هنری، انتشارات سمت، چاپ دوم، ۱۳۸۸

۱۹. نیک بخت، حمید رضا، نظام حقوقی سازمان تجارت جهانی (WTO)، مجله تحقیقات حقوقی ۱۳۸۲ شماره ۲۷ ص ۷

۲۰. صابری، روح الله، قراردادهای لیسانس، موسسه مطالعات و پژوهش های حقوقی، شهر دانش، چاپ ۱۳۸۷

۲۱. هداوند، مهدی، حقوق مالکیت صنعتی و قراردادهای بین المللی لیسانس، نشریه تدبیر، شماره ۱۵۸، تیر ماه -

۱۳۸۴

۲۲. نایب زاده، شهناز حقوق مالکیت معنوی و انتقال فناوری، نشریه مدیریت تدبیر، شماره ۱۸، اردیبهشت ۱۳۸۶

عنوان درس: ساختار سازمان های بین المللی تجارت، سرمایه گذاری و حل و فصل اختلافات تجاری و سرمایه گذاری

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

در سطح بین المللی سازمانهای معتبر و عمده ای تشکیل شده اند تا در امر تجارت بین الملل و سرمایه گذاری بین المللی و نیز حل و فصل اختلافات در این دو حوزه وارد شده و تجارت و سرمایه گذاری بین المللی را توسعه داده و تسهیل نمایند. این سازمانها ساختار، وظایف و اهداف خاصی دارند. در این درس از مهمترین سازمانهای مطرح که عبارتند از: اتاق بازرگانی بین المللی - کمیسیون ملل متحد در مورد حقوق تجارت بین الملل (آنسیترال) - مرکز بین المللی حل و فصل اختلافات سرمایه گذاری - موسسه بین المللی یکسان سازی حقوق خصوصی سخیوان دانسی داوری، از جهت ساختار و وضایف و اهداف مورد بررسی قرار می گیرند. در این درس در سرفصلهای مطروحه، وضعیت ایران مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

سرفصل ها:

۱- ساختار، وظایف و اهداف "اتاق بازرگانی بین المللی"

اتاق بازرگانی بین المللی (International Chamber Of Commerce (ICC)، با هدف توسعه تجارت بین المللی و حمایت و تشویق بازار آزاد برای کالاها و خدمات و هم چنین جریان آزاد سرمایه، در سال ۱۹۱۹ در پاریس تشکیل شد. به علاوه، این سازمان، با هدف ارتقاء رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و رفاه، با فساد و جرایم تجاری مقابله می کند.

اتاق بازرگانی بین المللی بزرگترین سازمان تجاری است که صدها هزار شرکت خصوصی در حدود ۱۳۰ کشور جهان عضو آن هستند و طیف وسیعی از منافع تجاری را به نمایش می گذارد. اتاق بازرگانی بین المللی از طریق تشکیل کمیته های ملی، فعالیت خود را در بیش از ۹۰ کشور جهان گسترش داده است. این سازمان از طریق شبکه کمیته های ملی با دولت های محلی ارتباط برقرار می کند. اتاق بازرگانی بین المللی به افضای اهدافی که تعقیب می کند که با کلیه سازمان های بین المللی ذیربط و فعال در امور بازرگانی بین المللی، همکاری بسیار نزدیک دارد. سازمان ملل متحد و موسسات تابعه آن از اتاق به عنوان یک نهاد مشورتی مجرب و مجهز استفاده می کنند. اتاق در کلیه حرکت های جهانی مربوط به توسعه بازرگانی بین المللی نقش موثر دارد و در بسیاری از موارد عهده دار وظیفه سخنگو و مدافع بخش خصوصی است.

منابع:

<http://www.iccwbo.org/about-icc/>

W. Lawrence Craig, William W. Park & Jan Paulsson, International Chamber of Commerce Arbitration, Oxford University Press 2001

• Jason Fry, Simon Greenberg, Francesca Mazza, THE SECRETARIAT'S GUIDE TO ICC ARBITRATION, ICC Publication No. 729, 2012 Edition.

۲- ساختار، وظایف و اهداف "کمیسیون ملل متحد در مورد حقوق تجارت بین الملل (آنسیترال)"

کمیسیون حقوق تجارت بین الملل سازمان ملل متحد (United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) که نام آن به مخفف آنسیترال است، در تاریخ ۱۷ دسامبر ۱۹۶۶ توسط مجمع عمومی جهت بهبود

و توسعه ساختارهای حقوقی تجارت بین الملل تأسیس شد. ایجاد این سازمان نتیجه تلاش هایی بود که در قرن بیستم در زمینه ایجاد مقررات متحدالشکل بین المللی به ویژه در حوزه تجارت بین المللی مورد دغدغه جامعه بین المللی و اشخاص ذینفع در این باره قرار گرفته بود. مهمترین مأموریت آنستیرال یکسان سازی و نوسازی حقوق تجارت بین الملل از طریق ابزارهای قانونگذاری و غیر قانونگذاری در موضوعات گوناگون حقوق تجارت بین الملل است. این موضوعات شامل حل و فصل اختلافات تجاری، قراردادهای تجاری بین المللی، حمل و نقل، ورشکستگی، تجارت الکترونیکی، پرداختهای بین المللی، تضمین معاملات بین المللی و تأمین کالاها و خدمات می باشد.

از مهمترین گامهای آنستیرال در راستای یکسان سازی حقوق تجارت بین الملل تدوین قوانین نمونه بوده است. از جمله این قوانین نمونه می توان به قانون نمونه آنستیرال در مورد داوری تجاری بین المللی (۱۹۸۵) (این قانون در سال ۲۰۰۶ مورد بازبینی قرار گرفته است)، قانون نمونه آنستیرال در مورد تجارت الکترونیک (۱۹۹۶)، قانون نمونه آنستیرال در مورد امضای الکترونیکی (۲۰۰۱)، و قانون نمونه آنستیرال در مورد سازش تجاری بین المللی (۲۰۰۲) اشاره کرد. لازم به ذکر است که این کمیسیون علاوه بر تدوین قانون نمونه داوری تجاری بین المللی، در سال ۱۹۷۶ اقدام به تدوین قواعد داوری نیز کرده بود که این مقررات در سال ۲۰۱۰ مورد بازبینی قرار گرفت. این قواعد که در واقع آئین رسیدگی را مشخص می کنند می توانند با توافق اصحاب دعوی بر جریان رسیدگی حاکم شوند.

منابع:

A Guide to UNCITRAL: Basic facts about the United Nations Commission on International Trade Law, available at:

<http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/general/12-57491-Guide-to-UNCITRAL-e.pdf>

- Howard M. Holtzmann, Joseph E. Neuhaus, A GUIDE TO THE UNCITRAL MODEL LAW ON INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION, LEGISLATIVE HISTORY AND COMMENTARY, Kluwer Law International (1995).
- Association for International Arbitration (ed), The UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration: 25 Years, Maklu Publishers (2010)

Clyde Croft SC, Christopher Kee & Jeff Waincymer, A Guide to the UNCITRAL Arbitration Rules, Cambridge University Press (2013).

۳- ساختار، وظایف و اهداف "مرکز بین المللی حل و فصل اختلافات سرمایه گذاری"

مرکز بین المللی حل و فصل اختلافات سرمایه گذاری (ایکسید)

(International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID))

در سال ۱۹۶۶ توسط گروه بانک جهانی در واشینگتن با هدف ارتقاء روند سرمایه گذاری در سطح جهان تاسیس شد. این مرکز دارای یک شورای اداری و یک دبیرخانه می باشد. ریاست شورای اداری بر عهده رئیس بانک جهانی است و از هر کشور یک نماینده در این شورا حضور دارد. وظایف و خدمات مرکز شامل ارائه خدمات مشاوره ای، تحقیقاتی و انتشاراتی

در خصوص قوانین سرمایه‌گذاری خارجی می‌باشد اما مهمترین و اصلی‌ترین وظیفه این مرکز، سازماندهی و نظارت بر جریان دآوری یا سازش اختلافات سرمایه‌گذاری وفق کنوانسیون ایکسید و مقررات ایکسید است. حل و فصل اختلافات سرمایه‌گذاری توسط دیوان های دآوری مستقل تحت مقررات دآوری این سازمان صورت می‌گیرد. بنه علاوه، عضویت در این مرکز، به معنای موافقت کشورهای عضو با اجرای آرای دآوری صادره مطابق کنوانسیون ایکسید است.

منابع:

- Thomas H. Webster, Handbook of Investment Arbitration: Commentary, Precedents and Models for ICSID Arbitration, SWEET & MAXWELL (2012)
- Lucy Reed, Jan Paulsson, Nigel Blackaby, Guide to ICSID Arbitration, Kluwer Law International (2004)
- Christoph H. Schreuer, The ICSID Convention: A Commentary, Cambridge University Press (2009)

۴- ساختار، وظایف و اهداف "موسسه بین‌المللی یکسان سازی حقوق خصوصی"

موسسه بین‌المللی یکسان سازی حقوق خصوصی (International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT)) که از دبیرخانه، شورای اجرایی و مجمع عمومی تشکیل شده، یک سازمان بین‌الدولی مستقل است که مقر آن در رم قرار دارد. هدف از این تشکیلات، مطالعه نیازها و روشهای به روز کردن، یکسان سازی و هماهنگ نمودن حقوق خصوصی و به طور خاص حقوق تجارت بین کشورها از طریق تدوین اسناد در برگیرنده اصول و مقررات حقوقی است.

اصول قراردادهای تجاری بین‌المللی (این اصول در سه نسخه ۱۹۹۴، ۲۰۰۴ و ۲۰۱۰ موجود است.) و اصول آئین دادرسی مدنی فراملی (۲۰۰۴) و از مهمترین اسناد تدوین شده توسط این موسسه، می‌باشند.

منابع:

- Lena Peters, International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT), Kluwer Law International, 2005.
<http://www.unidroit.org/about-unidroit/overview>

۵- ساختار، وظایف و اهداف "دیوان دائمی دآوری"

دیوان دائمی دآوری (Permanent Court of Arbitration (PCA)) که مقر آن در لاهه قرار دارد، در سال ۱۸۹۹ طی اولین کنفرانس صلح لاهه تشکیل شد. کنفرانس دوم صلح لاهه نیز در سال ۱۹۰۷ برگزار گردید و علیرغم اصلاح برخی مقررات کنوانسیون ۱۸۹۹ تغییرات چندانی در دیوان بوجود نیامد و عملاً به دلیل مشارکت بیشتر دولتها در این کنفرانس بر اعضای دیوان افزوده گردید.

وظیفه این دیوان ارائه خدمات و تسهیلات حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات و به طور خاص دآوری به دولتها، شرکتهای دولتی، سازمانهای بین‌المللی و اشخاص خصوصی است. دیوان دائمی دآوری از سه رکن متشکل است: اعضای دیوان، دبیرخانه دائمی و شورای اداری. اعضای دیوان متشکل از افرادی هستند که از سوی دولتهای عضو کنوانسیونها انتخاب

می‌گردند. هر دولت عضو می‌تواند که از نفر از کارشناسان حقوقی برجسته را در فهرست داوران قرار دهد. اعضاء دیوان برای مدت 6 سال انتخاب می‌گردند و می‌توان مجدداً آنها را تعیین نمود. دولتها هیچ محدودیتی در معرفی افراد غیر تبعه خویش نیز ندارند چرا که این افراد در حقیقت نماینده دولتی بشمار نیامده و داوران بی‌طرف هستند.
منابع:

- http://www.pca-cpa.org/showpage.asp?pag_id=1027
James Crawford, The PCA and Mixed Arbitration, Remarks on the Occasion of the Celebration of the Centenary of the PCA, The Hague, 18 October 2007. Available at : <http://www.pca-cpa.org/upload/files/Crawford%20EN.pdf>.

اهداف درس:

حقوق تجارت بین الملل یک حوزه مرکب و بسیار گسترده می باشد. در این رشته از حقوق موضوعات حقوقی ملی و بین المللی اتم از بین الملل خصوصی و بین الملل عمومی بطور برجسته مطرح بوده و دخالت دارند. از لحاظ قواعد بین المللی، مسایل روابط حقوقی و موافقتنامه های دو جانبه و چند جانبه در امور تجارت بین کشورها مانند موافقتنامه های دو جانبه و چند جانبه سرمایه گذاری و سازمانهای بین المللی موثر و صاحب نظر در اقتصاد و تجارت جهانی به طور وسیع ایجاد شده و کاربرد دارند. برای مثال معاهدات دو جانبه سرمایه گذاری بین بسیاری از کشورهای جهان منعقد گردیده است و همچنین موافقتنامه های چند جانبه تجاری و سازمانهای مرتبط با تجارت جهانی از قبیل گات یا سازمان تجارت جهانی، سازمان جهانی مالکیت معنوی (وایپو)، نفتا، و افتا منعقد و تشکیل گردیده است. در این درس قواعد و مقررات حقوقی عمده این قبیل معاهدات و سازمانها آموزش داده خواهد شد و وضعیت ایران در هر سه فصل مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

سرفصل ها:

- ۱- قواعد و مقررات حقوقی عمده "گات/ سازمان تجارت جهانی"
GATT / WTO
- ۲- قواعد و مقررات حقوقی عمده "سازمان جهانی مالکیت معنوی (وایپو)"
World Intellectual Property Organization (WIPO)
- ۳- قواعد و مقررات حقوقی عمده "معاهدات دو جانبه و چندجانبه سرمایه گذاری"
Unilateral and Multilateral Investment Treaties
- ۴- قواعد و مقررات حقوقی عمده "اتحادیه تجارت آزاد اروپا (افتا)"
The European Free Trade Association
- ۵- قواعد و مقررات حقوقی عمده "موافقت نامه تجارت آزاد آمریکای شمالی (نفتا)"
North American Free Trade Agreement (NAFTA)

منابع:

1. WTO Analytical Index: Guide to WTO Law and Practice, WTO Publications (2003)
2. Andrew T. Guzmán & Joost Pauwelyn, International Trade Law, Wolters Kluwer Law & Business(2009)
3. Petros C, Mavroidis, The General Agreement on Tariffs and Trade : a commentary, Oxford University Press (2005)
4. Daniel Bethlehem et al (ed.),The Oxford Handbook of International Trade Law, Oxford University Press (2009)
5. <http://www.wipo.int/about-wipo/en/>
WIPO intellectual property handbook : policy, law and use, World Intellectual Property Organization (2004)
6. Rudolf Dolzer and Christoph Schreuer,Principles of International Investment Law, Oxford University Press, 2 edition (2012).
- 7.Vandeveld, Kenneth J., A Brief History of International Investment Agreements. U.C. Davis Journal of International Law & Policy, Vol. 12, No. 1, p. 157, 2005; Thomas Jefferson School of Law Research Paper No. 1478757. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1478757>
8. <https://www.nafta-sec-alena.org/Default.aspx?tabid=88&language=en-US>

9. Abbott, Frederick M., The North American Free Trade Agreement (NAFTA): Structure, Dispute Settlement and Case Law (October 15, 2009). VII MAX PLANCK ENCYCLOPEDIA OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW 776 (Rüdiger Wolfrum ed.) (Oxford 2012) Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2080209>
10. Charles H. Brower, II, Structure, Legitimacy, and NAFTA's Investment Chapter, 36 VAND. J. TRANSNAT'L L. 37 (2003)

عنوان درس: مجوز بهره برداری بین المللی از حقوق انحصاری (لیسانس بین المللی)

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

اهداف درس:

مجوز بهره برداری بین المللی از حقوق انحصاری یا ليسانس تعاريف نسبتاً مختلف به عمل آمده است. در فرهنگ دهخدا معادل واژه ليسانس license اصطلاح «پروانه» قرار گرفته است. برخی از حقوقدانان نیز معادل «پروانه» و بعضی لفظ «امتياز» را مناسب دیده‌اند و همچنین واژه «مجوز» هم به کار رفته است. در مجموع در ادبیات حقوقی ما ليسانس به قراردادهای امتياز و قراردادهای مجوز بهره برداری و قراردادهای اعطای مجوز و پروانه بهره برداری شناخته می شود. در این درس دانشجویان بطور کلی با موضوع، ماهیت، انواع، کارکرد، مزایا، مخاطرات و محدودیتها و نیز شرط اعاده بهبودها در این توافقنامه های مجوز بهره برداری آشنا خواهند شد و وضعیت ایران در هر سرفصل مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

سرفصل ها:

۱- موضوع توافقنامه

درخصوص موضوع توافقنامه باید گفت که به نظر می رسد موضوع شناخته شده و قدیمی مجوز بهره برداری، وره ی اختراع مربوط می باشد. با این حال امروزه علاوه بر اختراع، اموال فکری دیگری نظیر علامت تجاری، صنعتی، دانش فنی و موضوع این دسته از توافقنامه ها قرار می گیرند.

۲- ماهیت توافقنامه

با توجه به این که توافقنامه مجوز بهره برداری عموماً در سطح بین المللی مطرح می شوند، شناسایی ماهیت توافقنامه مجوز بهره برداری از حیث تحلیل قواعد حاکم بر توافقنامه و تفسیر آن مطابق قانون حاکم یا اصول کلی حقوقی، از اهمیت خاص برخوردار است.

۳- انواع توافقنامه

تحت این عنوان اینکه چه نوع توافقنامه هایی مشمول مجوز بهره برداری قرار می گیرند بحث خواهد شد.

۴- کارکرد، مزایا، مخاطرات و محدودیت های توافقنامه

همانند بسیاری از امور درعالم تجارت توافقنامه مجوز بهره برداری، در بردارنده ی مزایای و مخاطراتی محدودیت هاین هستند که در این قسمت به شرح امتیازات و مخاطرات و محدودیتهای توافقنامه نسبت به هر یک از طرفین قرارداد پرداخت خواهد شد.

۵- شرط اعاده بهبودها (انتقال یا واگذاری پیشرفت های فناوری)

با توجه به این که مجوز گیرنده به واسطه استفاده از موضوع مجوز مانند اختراع و از جمله در فرایند تحقیق و توسعه بر روی موضوع مورد نظر، ممکن است بتواند آن را ارتقا دهد در اغلب قراردادهای شرطی تحت عنوان اعاده بهبودها گنجانده می شود. در این قسمت به بررسی این شروط پرداخته خواهد شد.

منابع:

۱. افشاری پور، بررسی قراردادهای اعطای مجوز، ماهنامه کانون وکلا شماره ۹۳ خرداد ۱۳۸۸

۲. نصیری، مرتضی، حقوق تجارزت بین الملل در نظم حقوقی ایران، تهران، امیرکبیر، ۱۳۸۳

۳. انصاری، مهدی، قرارداد بین المللی لیسانس تکنولوژی (ورقه اختراع، علائم تجاری و دانش فنی) نشریه علوم اجتماعی روش شناسی علوم انسانی پاییز ۱۳۸۴ شماره ۴۴ ص ۸۳
۴. انصاری، مهدی قرارداد فرار داد بین المللی لیسانس تکنولوژی (ورقه ی اختراع، علائم تجاری و دانش فنی)، نشریه علوم اجتماعی پاییز ۱۳۸۴ سال یازدهم، شماره ۴۴
۵. حسینی، سید حسن، مقدمه ای بر حقوق مالکیت معنوی، نشر میزان، ۱۳۸۴
۶. صابری، روح الله، قراردادهای لیسانس، موسسه مطالعات و پژوهش های حقوقی، شهر دانش، چاپ ۱۳۸۷
۷. هداوند، مهدی، حقوق مالکیت صنعتی و قراردادهای بین المللی لیسانس، نشریه تدبیر، شماره ۱۵۸، تیر ماه ۱۳۸۴
۸. نایب زاده، شهناز حقوق مالکیت معنوی و انتقال فناوری، نشریه مدیریت تدبیر، شماره ۱۸، اردیبهشت ۱۳۸۶
۹. عربی، سید عبدالحمید، روش های انتقال تکنولوژی، نشریه تدبیر، شماره ۱۷۹، فروردین ۱۳۸۶
۱۰. هداوند، مهدی، قراردادهای انتقال فناوری، ماهنامه تدبیر، شماره ۱۶۷، فرودین ۱۳۸۵
۱۱. رهبری، ابراهیم، حقوق انتقال فناوری، نشر سمت، چاپ اول، ۱۳۹۲

1. UNCTAD's Draft Code of Conduct on the Transfer of Technology
2. Emir Crowne and Mona Zarifian, 'License agreement created sufficient standing to bring claim', Journal of Intellectual Property Law & Practice (2013) 8 (8): 596-598.
3. James Wagner, 'License enforcement', Journal of Intellectual Property Law & Practice (2012) 7 (3): 176-179.
4. Iris Kirchner-Freis & Andree Kirchner, 'Technology Transfer and Licensing' in Green Innovations and IPR Management, Kluwer Law International (2013)
5. Kristen Greeley, 'Recommendations, Communications, and Directives, Oh My: How the European Union Isn't Solving Its Licensing Problem', Georgetown journal of international law (2013) vol. 44, issue 4, page 1523-1554
6. João Pedro Quintais, 'Proposal for a Directive on Collective Rights Management and (Some) Multi-Territorial Licensing', European intellectual property review (2013) vol. 35, issue 2, page 65-73.
7. Lewinski, S. v. 'Copyright in a Borderless Online Environment: EU Cross-Border Licensing of Rights' In J. Axhamn (Ed.), Copyright in a borderless online environment (pp. 101-118). Stockholm: Norstedts Juridik (2012)
8. Eric Adams et al., Intellectual Property Licensing Strategies, West Publishing Co (2013 ed)
9. Curley, Duncan, Intellectual Property licens I & Technology Transfer, oxford, Chandose publishing, 2004, p.168
10. Poltorak, Alexander & Lerner, Paul, Essentials of Licensing Intellectual Properties, John Willey & Sons, USA, 2004, p.۶
11. Gikkas, Nicolas S, International Licensing of Intellectual Property: The Promise and the Peril, Journal of Technology Law & Policy, V. 1, I. 1, 1996, para. 4.
12. Burge, David A, Patent and Trademark Tactics and Practice, John Wiley & Sons, USA, 1999, p. 124. Poltorak, Alexander & Lerner, Paul, Essentials of Licensing Intellectual Properties, John Willey & Sons, USA, 2004, p. 1.
13. Hovenkamp, Herbert et al, IP and Antitrust: An analysis of Antitrust Principles Applied to Intellectual Property Law, Aspen Publishers Online, USA, 2002, p. 45.4.

14. Stim, Richard, Patent, Copyright & Trademark, Nolo, USA, 2009, p. 103; Dratler, Jay, op.cit, p. 6-55
15. Gutterman, Alan S. Innovation and Competition Policy: A Comparative Study of the Regulation of Patent Licensing and Collaborative Research & Development in the United States and the European Community, Kluwer Law International, 1997.P 126

عنوان درس: حقوق بین الملل پولی

تعداد و نوع واحد : ۲ واحد نظری

اهداف درس :

در تجارت بین الملل مسایل پولی یکی از عمده ترین موضوعات به حساب می آید. نحوه پرداخت پول (ارز) در مبادلات تجاری علاوه بر آنکه در زمان شروع و در جریان روابط تجاری اشخاص مطرح می باشد، در زمان رسیدگی به دعوا با اختلافات اطراف روابط تجاری در دادگاهها و در صدور احکام پولی نیز مسایل حقوقی خاص خود دارد. حقوق پولی بین المللی زیر شاخه ای از حقوق اقتصادی است که روابط پولی را پوشش می دهد و دربرگیرنده اصولی چون نفی پول شویی یا تامین مالی تروریسم است. در واقع، تمرکز این حوزه از حقوق بر عملکرد اقتصاد کلان کشورها است که از طریق تجارت کالا و خدمات و همچنین مبادله سرمایه در اقتصاد جهانی نقش آفرینی می کنند. مسئله مورد توجه این است که شیوه هایی که از طریق آن بازارهای مالی جهان به رشد و توسعه کمک می کنند، در عین حال ممکن است موجب انتقال اختلال اقتصادی به فراتر از مرزهای ملی شوند. از اهمیت این مسایل بوده است که بسط همکاری بین المللی در زمینه مسائل پولی و رفع محدودیت های ارزی، تثبیت نرخ های ارز، و تسهیل کارکرد نظام پرداخت های چند جانبه بین کشورها مورد نظر کشورهای مختلف قرار داشت است و برای اهدافی از قبیل موارد ذکر شده، در سطح بین المللی تلاشهای گسترده صورت گرفته و تشکیل صندوق بین المللی پول یکی از نتایج آنها می باشد. اساننامه صندوق بین المللی پول- که تضمین ثبات نظام پولی بین المللی را به عهده دارد- حاوی قواعدی شامل نظارت بر ترتیبات مربوط به واحد پولی و کمک به کشورهای عضو در صورت کسری پرداخت، است.

در این درس دانشجویان به مسایل حقوقی بین المللی پول و به ویژه نقش صندوق بین المللی پول و مسایل حقوقی مطروحه و به بررسی رویه های قضایی در این موضوعات در دعوی تجاری بین المللی آگاه خواهند شد، و وضعیت ایران در هر سرفصل مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

- ۱- اهم نکات حقوقی پول در روابط تجاری- اقتصادی در سطح بین المللی از نظر اصول بانکی و اقتصادی
- ۲- مقررات پولی و ارزی از دید گاه حقوقی و به ویژه از نظر حقوق بین الملل خصوصی . در این قسمت قانون حاکم بر پول پرداخت و چگونگی نرخ تبدیل پول خارجی به پول محلی و نیز اثر برون مرزی مقررات کنترل ارز در یک کشور بررسی خواهند شد.
- ۳- بررسی قواعد عمده و اهداف و نقش صندوق بین المللی پول (International Monetary Fund (IMF) . صندوق بین المللی پول یک نهاد پولی مستقل جهانی است که در سال ۱۹۴۵ بر اساس موافقتنامه برتن وودز و با اساسنامه خاص تاسیس شد و از سال ۱۹۴۷ فعالیت رسمی خود را آغاز کرد. این سازمان مستقل که از نهادهای تخصصی ملل متحد محسوب می شود، دارای ۱۸۸ عضو است.
- ۴- ابعاد حقوقی روابط صندوق بین المللی پول و سازمان تجارت جهانی .
- ۵- پولشویی در قالب تجارت و اقسام مختلف آن

منابع :

1. Joseph Gold, Developments in the international monetary system, the International Monetary Fund, and international monetary law since 1971, Recueil des Cours 174, 1982. Mario Giovanoli (ed.), International Monetary Law Issues for the New Millennium, Oxford University Press (2000)
2. Mario Giovanoli and Diego Devos, International Monetary and Financial Law: The Global Crisis, Oxford University Press (2011)
3. Feibelman, Adam, Europe and the Future of International Monetary Law (2013). Transnational Law & Contemporary Problems, 2013, Forthcoming ; Tulane Public Law Research Paper No. 13-4. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2218804>
4. Trebilcock, Michael, The Regulation of International Trade, 3th Edition, Routledge, 1995
5. Lowenfeld, A, International Economic Law, Oxford University Press, 2003
- Abdal-Haqq, Irshad, Model of Islamic Banking and Finance in the West, Journal of Islamic Law & Culture, Vol. 6, p. 101, 2001
6. McSkimming, Samuel, Trade-Based Money Laundering Responding to an Emerging Threat, 15 Deakin L. Rev. 37 (2010)
7. Parisi, Nicoletta, Rinoldi, Dino, Recent Evolutions in the Fight against Corruption in International Trade Law, 2004 Int'l Bus. L.J. 345 (2004)
8. Draetta, Ugo, The European Union and the Fight against Corruption in International Trade, 1995 Int'l Bus. L.J. 699 (1995)

- 10- برهانی، دکتر حمید، بانکداری و تامین مالی بین المللی، موسسه عالی بانکداری ایران، تهران، ۱۳۷۸
- ۱۱- حلی، ابن ادریس، السرائر، موسسه نشر اسلامی، ج ۲، ۱۴۲۰ ه ق
- ۱۲- خوانساری، شیخ موسی؛ منیه الطالب، چاپ سنگی در دو جلد، جلد نخست، چاپخانه حیدری، تهران.
- ۱۳- دادگر، بداله، نگرشی بر اقتصاد اسلامی: معرفتها، ارزشها و روشها، دانشگاه تربیت مدرس، پژوهشکده اقتصاد، ۱۳۷۸
- ۱۴- السید محمد باقر الصدر، اقتصادنا، دارالتعارف المطبوعات، سوریا، الطبعة العشرین ۱۹۸۷
- ۱۵- الشیخ محمد حسن نجفی، جواهر الکلام، دارالکتب الاسلامیه، الطبعة الثالثه ۱۳۶۷ ش، ج ۲۸
- ۱۶- شیخ طوسی، المبسوط فی فقه الامامیه، ج ۲، تهران، المکتبه المرتضویه، ۱۳۶۳
- ۱۷- حر عاملی، الوسائل، جلد ۱۲، التجاره، موسسه آل البيت، قم، ۱۴۰۹ ه ق
- ۱۸- مختصر النافع، محقق حلی، تهران، مکتبه الاسلامیه الکبری، ۱۴۰۲ ه ق
- ۲۰- بن علی العاملی، زین الدین (شهیدثانی)، مسالک الأفهام، ج ۱، ج اول، قم، موسسه المعارف الاسلامیه، ۱۴۱۳ ه ق

عنوان درس: نظامها و سازمانهای تجاری و اقتصادی منطقه ای

تعداد و نوع واحد : ۲ واحد نظری

اهداف درس :

به جهت هماهنگی و یکپارچگی اقتصادی و ایجاد بازارهای مشترک تجاری و اقتصادی در سطح منطقه ای و فرا منطقه ای کشورها و سازمان های مختلف تلاشهای قابل ملاحظه ای داشت اند تا اتحادیه ها و موافقتنامه های مختلفی ایجاد نمایند. این تلاشها موفقیتهای چشمگیر داشته بطوری که اتحادیه اقتصادی اروپا یا اتحادیه اروپا - اتحادیه تجارت آزاد اروپا (افتا - سازمان همکاری اقتصادی (اگو) - موافقت نامه تجارت آزاد آمریکای شمالی (نفتا) از جمله حاصل آنهاست. در این درس دانشجویان با ساختار، وظایف و اهداف این اتحادیه ها و سازمانها و موافقت نامه ها آشنا خواهند شد.

سرفصل ها:

۱- ساختار، وظایف و اهداف " اتحادیه اقتصادی اروپا / اتحادیه اروپا "

جامعه اقتصادی اروپا (European Economic Community (EEC)/ European Union (EU)

یک سازمان بین المللی ایجاد شده در توافقنامه رم در سال ۱۹۵۷ بود. هدف این اتحادیه یکپارچگی اقتصادی و بازار مشترک در میان شش عضو موسس شامل بلژیک، فرانسه، ایتالیا، لوکزامبورگ، هلند و آلمان غربی بود. با لازم الاجرا شدن معاهده ماستریخت ۱۹۹۳، نام این سازمان به جامعه اروپایی تغییر پیدا کرد تا نشان دهنده گستره وسیع سیاستهای این سازمان باشد. نهایتاً در سال ۲۰۰۹ طی معاهده لیسبون اتحادیه اروپا جایگزین جامعه اروپایی شد.

مهمترین نهادهای اتحادیه اروپا عبارتند از: شورای اتحادیه اروپا، کمیسیون اروپا، دادگاه اروپا، کنگره اروپا، شورای اروپا و بانک مرکزی اروپا.

اتحادیه اروپا مرکز رسمی ندارد و نهادها و ارگانهای آن در شهرهای مختلف پراکنده است: بروکسل، پایتخت دو فاکتو اتحادیه اروپا محسوب می شود و محل استقرار کمیسیون اروپا و شورای وزیران است. همچنین محل برگزاری نشستها و جلسات کوچک کمیته های کنگره اروپاست. استراسبورگ، محل استقرار پارلمان اروپا و نیز محل برگزاری نشستهای عمومی سالانه است که ۱۲ هفته به طول می انجامد. این شهر همچنین محل استقرار شورای اروپا و دادگاه حقوق بشر اروپاست. این دو نهاد از اتحادیه اروپا جدا شده اند. لوکزامبورگ، محل استقرار دادگاه اروپا، دبیرخانه پارلمان اروپا و بانک سرمایه گذاری اروپاست.

۲- ساختار، وظایف و اهداف " اتحادیه تجارت آزاد اروپا (افتا) "

برخی از کشورهای اروپایی که عضو جامعه اقتصادی اروپا بودند در سال ۱۹۶۰، در واکنش به تاسیس این جامعه، «افتا» **The European Free Trade Association** را تاسیس کردند. کشورهای عضو افتا در صدد گسترش تجارت بین خودشان و برقرار کردن رابطه با اتحادیه اروپا از طریق افتا بودند و تمایل نداشتند به طور جداگانه با اتحادیه اروپا، رابطه داشته باشند. با پیشرفت اتحادیه اروپا در راستای اتحاد بین اعضای خود، کشورهای عضو افتا دریافتند که یک قدرت اروپایی بلقوه مقتدر، در حال شکل گیری است. این کشورها نگران بودند که از اتحادیه اروپا کنار گذاشته شوند و برای رفع این نگرانی به راههای مختلفی متوسل شدند. بسیاری از اعضای پیشین افتا اکنون عضو اتحادیه اروپا هستند. کشورهای دیگر عضو افتا در مورد مسائل مختلف به توافقیهای دیگری با اتحادیه اروپا دست یافتند. اعضای اولیه افتا، اتریش، دانمارک، نروژ، پرتغال، سوئد، سوئیس و انگلیس بودند. اعضای کنونی افتا ایسلند، لیختن اشتاین، نروژ و سوئیس می باشند.

۳- ساختار، وظایف و اهداف "سازمان همکاری اقتصادی (اكو)"

این سازمان **Economic Cooperation Organization (ECO)** که سازمان اقتصادی منطقه‌ای است. سه کشور ایران، پاکستان و ترکیه در سال ۱۹۶۲ نخستین بار این سازمان را پایه‌ریزی کردند.

این سازمان در ابتدا با نام سازمان همکاری عمرانی منطقه ای، آغاز به کار کرد. در سال ۱۹۸۵ سازمان همکاری های اقتصادی جایگزین سازمان پیشین شد. در سال ۱۹۹۲ هفت کشور افغانستان، جمهوری آذربایجان، قزاقستان، ترکمنستان، قرقیزستان، ازبکستان، و تاجیکستان به اكو پیوستند.

۴- ساختار، وظایف و اهداف "موافقت نامه تجارت آزاد آمریکای شمالی (نفتا)"

نفتا **North American Free Trade Agreement (NAFTA)** حاصل موافقتنامه تجارت آزاد بین آمریکا و کانادا است که در ژانویه ۱۹۸۸ امضا شد و از ژانویه ۱۹۸۹ به اجرا درآمد. مذاکرات در خصوص شرایط نفتا که عضویت مکزیک در منطقه تجارت آزاد را نیز در برگیرد، در اکتبر ۱۹۹۲ پایان یافت و در دسامبر همان سال امضا شد. این موافقتنامه سرانجام در نوامبر ۱۹۹۳ تصویب و از اول ژانویه ۱۹۹۴ اجرا شد.

دبیرخانه نفتا که وقت ماده ۲۰۰۲ موافقت نامه نفتا تاسیس شده است، وظیفه اداره حل و فصل اختلافات تجاری بین صنایع ملی و دولتها را به عهده دارد.

طبق اساسنامه این سازمان، اكو برای بهبود شرایط توسعه اقتصادی پایدار کشورهای عضو تلاش می‌کند؛ و برای حذف تدریجی موانع تجاری در این منطقه فعالیت دارد. از دیگر اهداف اكو، تهیه برنامه مشترک برای توسعه منابع انسانی در این ده کشور است. این سازمان هم‌چنین برای تسریع برنامه توسعه حمل و نقل و ارتباطات فعالیت می‌کند. زبان رسمی اكو انگلیسی است و دبیرخانه آن در شهر تهران است.

این سازمان متشکل از شورای وزیران، شورای نمایندگان دائمی، شورای برنامه ریزی منطقه ای و دبیرخانه عمومی است.

1. Summaries of EU legislation:
http://europa.eu/legislation_summaries/index_en.htm
2. Division of competences within the European Union:
http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/lisbon_treaty/ai0020_en.htm
3. Jennifer Wertkin, Research Guide: European Union Legal Materials, available at:
http://library.law.columbia.edu/guides/European_Union_Legal_Materials
Eleftheriadis, Pavlos, The Structure of European Union Law (May 2010). Cambridge Yearbook of European Law, 2010; Oxford Legal Studies Research Paper No. 47/2010. Available at : SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1610089>
<http://www.efta.int/about-efat/european-free-trade-association>
<http://www.ecosecretariat.org/>
4. <https://www.nafta-sec-alena.org/Default.aspx?tabid=88&language=en-US>
5. Abbott, Frederick M., The North American Free Trade Agreement (NAFTA): Structure, Dispute Settlement and Case Law (October 15, 2009). VII MAX PLANCK ENCYCLOPEDIA OF PUBLIC INTERNATIONAL LAW 776 (Rüdiger Wolfrum ed.) (Oxford 2012) Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2080209>
6. Charles H. Brower, II, Structure, Legitimacy, and NAFTA's Investment Chapter, 36 VAND. J. TRANSNAT'L L. 37 (2003)

عنوان درس: اصول و قواعد عمومی حقوقی قراردادها و عرف و رسم

تجارت بین الملل (بررسی تطبیقی)

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

پیش نیاز: کلیه درس های پیش نیاز رشته

اهداف درس:

حقوق قراردادها در سطح ملی و در کشور ما از اصول و قواعد عام برخوردار است و در سطح بین المللی نیز اصول و قواعد عامی که ناشی از عرف و رسم تجارت بین الملل می باشد و تحت عنوان حقوق بازرگانی فراملی قرار دارد، مختص قراردادهای تجاری به وجود آمده است. در این درس ضمن آگاه نمودن دانشجویان از این قواعد ملی و بین المللی با حقوق بازرگانی فراملی به تحلیل و مقایسه آنها نیز آشنا خواهند شد.

سر فصل ها:

۱- ویژه کیهای عقود معین و عقود غیر معین.

۲- شرایط اساسی صحت معامله.

۳- اثر عقود نسبت به متعاملین.

۴- خسارات حاصله از عدم اجرای تعهد.

۵- حقوق بازرگانی فراملی Lex Mercatoria. حقوق بازرگانی فراملی مجموعه ای از رویه ها و کاربردهای تجاری است که در چهارچوب روابط بین المللی تجار شکل گرفته و جدا از حقوق داخلی کشورهاست.

حقوق فراملی، مانند حقوق خارجی، زمانی می تواند بوسیله دادگاههای یک دولت معین اعمال گردد که حقوق آن دولت، با توجه به قواعد تعارض قوانین و در صورتیکه این قواعد جانی برای آن در کنار حقوق خارجی بشناسد، حقوق فراملی را قبول کرده باشد. امروزه حقوق بازرگانی فراملی در سیستمهای حقوقی بسیاری از کشورهای اروپایی قابل اجرا است. به موجب این قوانین نه تنها طرفین بلکه داوران نیز در انتخاب قواعد حقوقی قابل اعمال نسبت به دعوا آزادی نسبتاً کاملی داشته و محدود به مراجعه به یک سیستم حقوقی ملی نیستند.

منابع حقوق بازرگانی فراملی جدید شامل قوانین و مقررات کنوانسیونهای بین الملل مثل کنوانسیون اروپایی اوریل ۱۹۶۱، کنوانسیون لاهه در خصوص قانون حاکم در قراردادهای بین المللی بیع کالا، کنوانسیون ایکسید، مقررات موسسه بین المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی (Unidroit) و یا قوانین یکنواخت مثل قانون یکنواخت درباره فروشهای بین المللی، قوانین نمونه آنسیترال، و همچنین اصول کلی حقوقی و عرف از منابع اصیل LEX mercatoria می باشند. عنصر بسیار مهم دیگر حقوق بازرگانی فراملی کاربردهای تجارت بین المللی است، که شامل رویه های تجاری میدرن مانند incoterms مقررات و رویه های متحدالشکل اعتبارات اسنادی UCP و متن ماده نمونه در مورد فورس مازور Force Major و عسر و حرج است که توسط ICC منتشر شده است.

- ۱- شهیدی، مهدی، تشکیل قراردادها و تعهدات، جلد اول، نشر حقوقدان، چاپ اول، ۱۳۷۷
- ۲- شهیدی، مهدی، حقوق مدنی ۶، عقود معین (بیع، معاوضه، اجاره، جعاله، قرض و صلح)، چاپ اول، انتشارات مجد، ۱۳۸۲
- ۳- شیروی، عبدالحسین، حقوق تجارت بین الملل، انتشارات سمت، چاپ باران، چاپ دوم، ۱۳۹۰
- ۴- کاتوزیان، ناصر، قواعد عمومی قراردادها، شرکت سهامی انتشار، جلد ۴
- ۵- کاتوزیان، ناصر، اثبات و دلیل اثبات، قواعد عمومی اثبات، اقرار و سند، جلد اول، چاپ دوم، نشر میزان ۱۳۸۲
- ۶- کاتوزیان، ناصر، اثبات و دلیل اثبات، شهادت، اماره سوگند و اصول عملی، جلد دوم، نشر میزان ۱۳۸۳
- ۷- داراب پور، مهرباب، قواعد عمومی حقوق تجارت و معاملات بازرگانی، انتشارات جنگل، ۱۳۹۱
- 8- Klaus Peter Berger, The Creeping Codification of the New Lex Mercatoria, Kluwer Law International, 2 edition (2010)
- 9- Cuniberti, Gilles, Three Theories of Lex Mercatoria (April 3, 2013). Columbia Journal of Transnational Law, Vol. 52, No. 1, 2013; University of Luxembourg Law Working Paper No. 2013-1. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2244349>
- 10- Michaels, Ralf, The True Lex Mercatoria: Law Beyond the State (August 27, 2008). Indiana Journal of Global Legal Studies, Vol. 14, No. 2, 2008; Duke Law School Public Law & Legal Theory Paper No. 220. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1259979>
- 11- UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts 2010, 12-
www.unidroit.org/.../principles/.../principles2010/integralversionprinciples2010-e.pdf
 ALI /UNIDROIT Principles of Transnational Civil
 Procedure www.unidroit.org/.../principles/civilprocedure/ali-unidroitprinciples-e.pdf

